

Matfylket reiser seg

Kem ska ta telefonen?

Rosenkilden

NÆRINGS-
LIVS-
MAGASINET
NR. 2 - 2009
ÅRGANG 16

■ Side 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 34 og 35

Dårlig språk betyr dårlig business

Nye tall viser at de dårlige engelskkunnskapene i næringslivet går utover verdiskapningen. Bedrifter taper kontrakter, mister salg og får feilleveranser på grunn av elendige ferdigheter i fremmedspråk. For de ansatte ved SKAGEN Fondene ble løsningen språkkurs.

Flere skoler vil ha TeknoLab

Suksessen på Madlavoll har ført til at stadig flere skoler følger etter. I dag er 34 skoler i Rogaland med i TeknoLab, og med 31 skoler i kø, er det ingen tvil om at prosjektet er vellykket. Styret jobber med å etablere nye nettverk i næringslivet i håp om støtte.

Rogfast fører ikke til inflasjon

Utbygging av Kyststamveien mellom Kristiansand og Trondheim vil ikke føre til økt press i norsk økonomi. Det er konklusjonen i en helt ny rapport ECON Pöyry har gjennomført for Rogaland fylkeskommune.

■ Side 46, 47 og 48

■ Side 42, 43 og 44

■ Side 6, 7, 8 og 9

	50	Rosenkilden spurte flere framskutte personer i regionen om hva som bør være temaet for et Expo i Stavanger. Aslaug Mikkelsen, rektor ved Universitetet i Stavanger, satser på tittelen "bærekraftig energi- sustainable energy"!	38	I 1936 tegnet arkitekt Sverre Brandsberg-Dahl Telebygget i Kannik som ble ferdigstilt i 1938. Nå, 70 år senere, er Brandsberg-Dahls arkitekter hjemmehørende i det samme bygget i Kannik. Ringen er sluttet.
36	Evalueringskjemaene tyder på at de 200 deltakerne på første del av Lederskolen var godt fornøyde. Hele 92 prosent akter å følge Lederskolen videre, mens 97 prosent av de som svarte ga foreleseren toppkarakter.	54	Egersund Sea Service AS, er en interesseorganisasjon som skal markedsføre havnen i Egersund. Den ble etablert i 1991 og består av 28 bedrifter som i det vesentlige leverer tjenester i tilknytning til havnen og det maritime markedet. Les om dem i dette nummeret.	

Rosenkilden følger redaktørplakaten. Ansvarlig redaktør: Jostein Soland. Redaktør: Harald Minge. I redaksjonen: Erik Lindboe, Egil Rugland, Frode Berge, Trude Refvem Hembre, Cathrine Gjertsen og Elianne Strøm. Utgivelse/produksjon/layout: Næringsforeningen i Stavanger-regionen. Telefon: 51 51 08 80. Telefaks: 51 51 08 81. E-post: post@stavanger-chamber.no. www.stavanger-chamber.no. Opplag: 14.000. Trykk: Kai Hansen Trykkeri AS. Fotografer: Haagen Tangen Eriksen, Kim Laland og Philip Tornes /BITMAP. Førstesiden: Tegning: Ståle Ådland. Årgang:16. Redaksjonen avsluttet: 19. februar 2009.

INNHold

LEDER	SIDE 3	STOR INTERESSE FOR LEDERSKOLEN	SIDE 36-37
KILDEN	SIDE 4-5	BYUTVIKLERNE I KANNIK	SIDE 38-40
BYGGING AV KYSTSTAMVEIEN		NÅR LEGO BLIR ALVOR	SIDE 42-44
FØRER IKKE TIL INFLASJON	SIDE 6-9	SVAKE SPRÅKKUNNSKAPER	
HVEM FRONTER MATFYLKET?	SIDE 12-15	SVEKKER VERDISKAPNINGEN	SIDE 46-48
ET FORSKNINGSSENTER TIL		ENERGI, MAT OG DET GODE LIV	
GLEDE FOR GANE OG GASTRONOMI	SIDE 16-19	ER TEMAFAVORITTER FOR EXPO	SIDE 50
FAR TIL FIRE OG HEKTET PÅ MAT	SIDE 22-25	EGERSUND SEA SERVICE AS	SIDE 54-56
- HELE MAT-NORGE SER MOT		NYTT FRA BRUSSEL	SIDE 57
STAVANGER NÅ	SIDE 26-27	INNSIKT OG UTSYN	SIDE 58
HER BEGYNNER DET	SIDE 28-29	KOMMUNIKATØREN	SIDE 59
STAVANGER KAN FÅ VERDENS-		STYRELEDEREN	SIDE 61
KONGRESS FOR KOKKER I 2014	SIDE 30-31	MØTER I NÆRINGSFORENINGEN	SIDE 64-65
INNOVATIV TRADISJONSMAT PÅ 1-2-3	SIDE 34-35	NYTT OM NAVN	SIDE 66-67

Nå står det bare på viljen

Kyststamveien mellom Kristiansand og Trondheim kan bygges på kort tid for en forsvinnende liten penge, og helt uten fare for press på norsk økonomi.

“De hellige oljepengene og de lange bilkøene” var tittelen på en artikkel i Rosenkilden i juni i fjor. Spørsmålet vi stilte var; er det mulig å bruke mer av oljepengene til å investere i samferdsel uten å gamble med balansen i norsk økonomi?

I diskusjonspanelet satt samferdselssjef Gunnar Eiterjord, økonomen Klaus Mohn og bankdirektør Toril Nag. De gjorde sine analyser før finanskrisen hadde slått innover oss, men konkluderte med at økt bruk av utenlandsk arbeidskraft kunne virke pressdempende.

Mye har skjedd siden juni måned, og nå har Eiterjord og fylkeskommunen fått en fersk rapport på bordet fra ECON Pöyry som pulveriserer det fremste argumentet til motstanderne av å prioritere veier i Norge: Faren for press i økonomien som oppstår ved høy kapasitetsutnyttning i næringslivet og dermed etterspørselsøkning og inflasjon, er avlyst. Og hva sitter motstanderne av å utvikle Vestlandet da igjen med av argumenter? De som med stadig tynnere autoritet har prøvd å forklare oss hvorfor det er mer inflasjonsdrivende å bygge veier enn sykehus, skoler eller operabygg?

INGEN INFLASJONSFARE

For i løpet av de siste månedene er det ifølge rapporten frigjort så mye arbeidskapasitet i Norge at Kyststamveien kan bygges uten utenlandsk arbeidskraft. Samtidig er det på det rene at tilbydere av anleggstjenester i Europa har økt, og at prosjektet Kyststamveien er stort nok til at de store internasjonale aktørene vil være interessert. Bygging av Kyststamveien vil dermed ikke føre til noen betydelig svingning i arbeidsmarkedet, og dermed representere noen inflasjonsfare.

Det handler altså om pulsåren som skal forene Vestlandet - fra Kristiansand til Trondheim. Som skal sørge for å binde sammen fylkene i den delen av landet hvor verdiskapningen skjer. Et fergefritt Vestland koster 50-60 milliarder kroner over en 15-20 årsperiode. Forutsetter man 25 prosent bompengefinansiering, vil den årlige investeringen over statbudsjettet bli på to milliarder kroner, ifølge ECONs beregninger. Og her er det grunn til å legge trykk på ordet “investering”. Samfunnsnyttien og lønnsomheten er udiskutabel, for Vestlandet og derfor for hele landet. Fra før eksisterer det som vi vet rapporter som viser lønnsomheten og næringslivets besparelser ved et fergefritt Vestland.

ALBANIA HAR OGSÅ FJELL

I ECON-rapporten har man illustrert hvor forsvinnende lite det koster å bygge Vestlandet. Bare fire prosent av totalbudsjettet årlig er prisen for å få på beina Norges viktigste transportkorridor. Som fylkets samferdselssjef Gunnar Eiterjord helt korrekt påpeker, er dette småpenger. Dermed er det hele et spørsmål om vilje og ambisjoner. De som vil ha vekst bygger veier, enten det gjelder Norge eller Albania. Sistnevnte land regnes kanskje som Europas fattigste, men vil om få år ha 759 kilometer med motorvei. Norge har i dag 221,7 kilometer. I Albania har de visstnok også fjell. Den høyeste fjellkjeden heter Korab, og maks-høyden er 2754 meter. Til sammenligning er Galdhøpiggen 2469 meter ...

I rapporten er det gjort en vurdering av ulike prosjekt- og finansieringsmodeller for Kyststamveien. Konklusjonen er at både såkalt prosjektfinansiering og Offentlig privat samarbeid (OPS) gir muligheter for en sammenhengende og forutsigbar anleggsperiode.

Her er ikke priselementet det viktigste. OPS er nødvendigvis ikke billigere, men til gjengjeld snakker vi om en organisering som kan korte ned tidsbruken på prosjektet med 35-40 prosent, ifølge erfaringer som er gjort tidligere. I en tid hvor anleggsbransjen har behov for forutsigbarhet og lyse framtidsutsikter, er det ytterst gunstig med prosjektfinansiering, hvor store prosjekt planlegges over mange år. Dermed er det lettere å dimensjonere den arbeidskapasiteten som er nødvendig. De store og overmodne samferdselsprosjektene ligger klar i en periode hvor næringslivet trenger en utstrakt hånd.

En rekke rapporter har nå fastslått samfunnsnyttien og miljøgevinsten ved å bygge ut veinettet her i vest. Det foreligger en overveldende dokumentasjon som supplerer de mer ufullstendige og ensidige statlige beregningene. Det er nå maktpåliggende at fylkesordførerne i de aktuelle vestlandsfylkene øker trykket på sentrale myndigheter. Det første Tom Tvedt vil gjøre er å presentere den siste rapporten i Vestlandsrådet.

Den siste ECON-rapporten bekrefter det vi hele tiden har hevdet. Nå foreligger det dokumentasjon som gir den nødvendige tyngden til påstandene. Det er et viktig skritt.

Om vei i vellinga

Februar har gitt oss snø. 10-15 cm dunlett, ren, hvit snø - fikk vi i lavlandet. Før mildværet igjen avdekket vinterens gråhet. Takk og pris for det. Trafikken brøt sammen. Brøytebiler tok av veien, busser og trailere kom på tvers – nesten alt stod. Flyplassen ble stengt, og reiser og møter måtte avlyses. På grunn av snø av den stille, lette sorten. Samfunnet stoppet opp. Slik vi opplever det oftere og oftere her i regionen – uten snø.

TIDEN

For vi greier så utmerket godt selv å stoppe trafikken. Ikke så effektivt som snøen gjorde det. Men effektivt nok til å lage livet surt. For hverandre. Ved at trafikken står når vi trenger veiene som mest. I rushtiden. Der vi sitter i våre biler og tapper hverandres tidskontoer. Selvfølgelig har vi alle skyld. Selvfølgelig må vi sammen søke en løsning. For vi kan ikke ha det sånn...

Da meddeler de mest klarsynte av våre folkevalgte oss det enkle budskap: Reis kollektivt!

De samme klarsynte som sitter på vårt Storting som ikke makter å gi oss sine baner og busser og båter... Det blir for dyrt! Sier de og sender våre oljepenger til Wall Street – for å få mer penger av våre oljepenger.. Vi vet hvordan det gikk med aksjene i Lehmann Brothers. Kanskje oljepengene skulle vært brukt til å smøre det norske samfunnsmaskineriet med baner og busser og båter?

TRAFIKKEN

Tenker vi – der vi sitter i bilen, på våre snøfrie veier – en dag i februar, på vei til Sandnes. En tur før rushtiden ender midt i verste rushtiden – fordi trafikken står før rushet. Gjennom den 900 meter lange Bergelandstunnelen trenger fiskebilene fra Ryfylke 15 minutter før de møter korken i Kannik. Den lokalkjente kjører da Lagårdsveien til gamle KNA-hotellet, opp Våland og ut Rogalandsgaten ned til Bekkefare og ut på E39. Derfra går veien videre – nå i 80 – 90 km/t - til IKEA. På Forus står trafikken bom stilt før Kvadrat. Derfor går veien ut på Forusslettå, over Lura – med noe venting ved Lura stasjon før den siste korken løser seg og farten går i 30-40 km/t til Ruten.

51 minutter tar det en kjentmann å kjøre 13 km - fra torg til torg - i båndbyen Stavanger-Sandnes. Et

vogntog ville brukt 90 minutter - minst. Hva betyr dette av tap for næringslivet? Og av trivsel for deg og meg?

Trafikken fra nord og sør, øst og vest møtes i Kannik. Slik får vi en skikkelig trafikk-knute før vi når fram til E39. Denne skal Eiganes-tunnelen løse – hvis og når den kommer....

I Sandnes er det like ille. Men nå er arbeidet med firefelts E39 mellom Stangeland og Sandved i gang – til beste for hele regionen og landsdelen. Og nå er presset så stort på E39 fra Sandved til Ålgård at arbeidet med firefelts vei burde vært i gang. For lengst!

Vi våger ennå ikke å snakke om seksfelts motorvei mellom Stavanger og Sandnes. For hva skjer med E39 når Ryfast og Rogfast er på plass – for å sikre Vestlandet en konkurransedyktig infrastruktur? Nærtrafikken må vekk, får vi høre.

Bybanen er løsningen. Men når kommer den? For vi ser jo

alle at den er et "must". Hvor mange mennesker vil kunne bruke denne? Og hva med frekvenser og kjøretider? Den kan i all fall ikke ta den stedlige næringstrafikken og gjennomgangstrafikken på Kyststamvegen. Barnerike Rogaland vokser fortsatt mest i landet. Næringsforeningen satser på oppvekst og trivsel slik at vår folkerike region fortsatt kan være best på verdiskapning. Men er det ikke nettopp trafikk-køene som oppleves som skikkelige trivselsdrepere?

TRØBBELET

Hvorfor er det blitt sånn? Med trafikkorker og bomstasjoner som vi trodde hørte historien til med middelalderens byporter. Hvorfor setter vi Ryfast opp mot Høgsfjordrøret, Rogfast mot Ryfast og bybane mot E39? Når vi lever og virker i samme region?

Nå må det ryddes vei i vellinga! Trønderne har nå søkt om å få innføre regional bensinavgift som Tromsø har hatt i årevis. Må bensinen koste tre kroner ekstra – så får den det for folk på Sola, som i Eigersund eller Haugesund eller Stavanger. Pengene går dessuten fullt og helt til veianlegg.

Det handler om vår manglende evne til å tenke fellesskap. Vi kan fortsette med å brese oss med vår fantastiske evne til interkommunalt samarbeid – mens vi sitter i våre biler, betaler våre bompenger og venter på vår bybane. Bergen og Trondheim fikk funksjonelle kommunegrenser for mer enn en generasjon siden. Da vi fikk oljen. Denne har gjort alt så lett at vi til og med har hatt råd til å opprettholde historiske kommunegrenser som innskrenker vår evne til samforstand og samhandling.

Det foreløpige høydepunktet i vår interkommunale fellesskapstenkning var fordelingen av infrastrukturen kommunene imellom: med en moderne godsterminal i Ganddalen og en moderne havn i Risavika – uten tidsmessig veiforbindelse imellom. I et Europa der all samferdselspolitikk går ut på å føre skinner til skip. I vårt lille hjørne av Europa klarer vi å gjøre det stikk motsatte. Nå har Stavanger fjernet skinnene i Vågen.

Konjunktorene imot. Hvor lenge dette vil vare, er det ingen som vet. Alt er preget av usikkerhet. Det er det eneste sikre. Da er det sikreste å tenke framtid for en funksjonell og konkurransedyktig region. En framkommelig region. Hvem har oppskriften på den? Da kan vi sikre trivsel til oppvekst og verdiskapning.

Vi kan nemlig ikke ha det sånn.

Nå må det ryddes vei i vellinga... Sier vi og ser fram til Nasjonal Transportplan med nervøs forventning.

Ny ECON-rapport:

Bygging av Kyststamveien

Samferdselssjef i Rogaland fylkeskommune, Gunnar Eiterjord, er optimist på vegne av Kyststamveien etter ECON-rapporten som blir presentert i dette nummeret av Rosenkilden. Den konkluderer med at investeringen på 50-60 milliarder ikke vil føre til økt press på norsk økonomi.

fører ikke til inflasjon

Utbygging av Kyststamveien mellom Kristiansand og Trondheim vil ikke føre til økt press i norsk økonomi. Det er konklusjonen i en helt ny rapport ECON Pöyry har gjennomført for Rogaland fylkeskommune.

Tekst: Harald Minge

Samferdselssjef i Rogaland fylkeskommune, Gunnar Eiterjord, håper rapporten kan bidra til å få fortgang i veiprojektet som samlet vil koste et sted mellom 50-60 milliarder kroner.

- Vi har fått bekreftet det vi har sagt hele tiden. Dersom vi benytter prosjektfinansiering og offentlig privat samarbeid (OPS), er dette et prosjekt som er et beskjedent økonomisk løft. Vi snakker egentlig om peanøtter, og det er helt unødvendig å problematisere dette.

Eiterjord viser til rapportens beregninger av de statlige utgiftene. For Kyststamveien er det lagt til grunn en bompengendeel på 25 prosent, og dermed gjenstår kun en årlig ekstrainvestering over statsbudsjettet på to milliarder kroner.

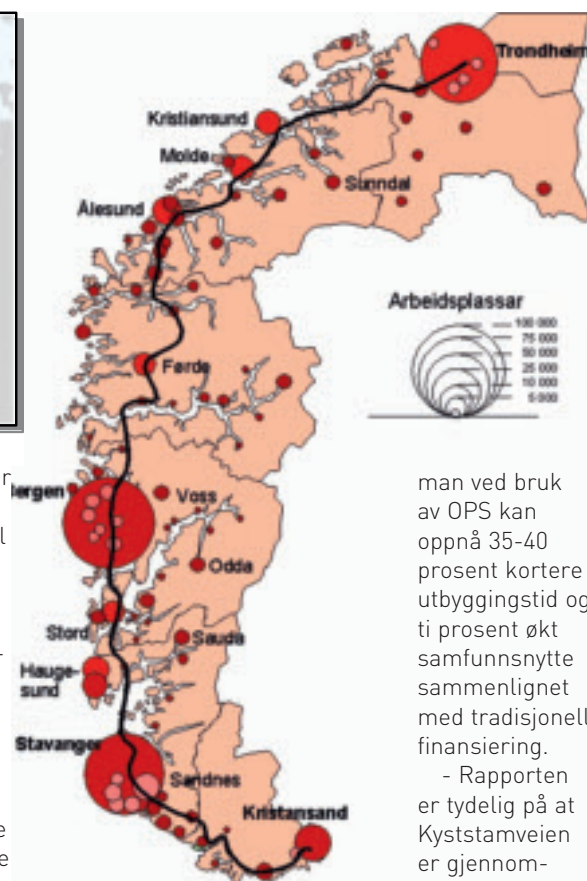
- Det utgjør kun fire prosent av de samlede statlige investeringene i 2009, og vil ikke på noen måte begrense kommende regjeringers handlingsfrihet i finanspolitikken. Hvis det er vilje, så får vi dette til, sier han.

PRESSET DEMPES

Kronargumentet mot å la veiutbyggingen ta overhånd har vært faren for press i økonomien som oppstår ved høy kapasitetsutnyttning i næringslivet. Etterspørselsøkning kan gi prispress, som igjen resulterer i inflasjon. Av ulike grunner avlyser ECON-rapporten den faren.

- En rekke faktorer vil ifølge rapporten dempe dette presset. Vi har økt internasjonal konkurranse og store muligheter til å trekke inn utenlandske aktører. Dermed vil den eventuelle knappheten på norsk arbeidskraft kompenseres. Anleggsbransjen har også i dag ledige ressurser, og ECON anslår at det faktisk er ledig kapasitet til å dekke inn aktiviteten som kreves med Kyststamveien.

- Vesentlig kortere utbyggingstid ved bruk av OPS
- Nye faktorer demper presset på økonomien
- Kun fire prosent av de statlige investeringene

Bompenger og brukerbetaling er en annen faktor som motvirker press, sier Eiterjord, som likevel framholder betydningen av det han mener er lave kostnader.

- Det viktigste er kanskje de lave kostnadene de årlige investeringene representerer. I den økonomiske helheten er dette et lite beløp. Dermed snakker vi ikke om noen store svingninger i norsk økonomi. Landets økonomi har til sammenligning ikke hatt problemer med å mestre de gigantiske investeringene i oljebransjen, sier han.

KORTERE UTBYGGINGSTID

ECON-rapporten konkluderer med at både prosjektfinansiering og OPS gir muligheter for en sammenhengende og forutsigbar anleggsperiode.

- Også dette er et moment som demper pressvirkningene fordi anleggsbransjen får mulighet til å planlegge over tid. Dermed vil man lettere kunne dimensjonere produksjonskapasiteten, sier Eiterjord.

I rapporten framgår det dessuten at

man ved bruk av OPS kan oppnå 35-40 prosent kortere utbyggingstid og ti prosent økt samfunnsnytte sammenlignet med tradisjonell finansiering.

- Rapporten er tydelig på at Kyststamveien er gjennomførbar. Dette trenger ikke ta

hundre år, vi bør klare det på 20. Til sammenligning ble Bergensbanen bygget på ti år og kostet et helt statsbudsjett. Vi snakker tross alt om en varig verdiskaping på Vestlandet med et transportintensivt næringsliv som trenger forutsigbarhet og framkommelighet. En fiskebedrift og andre ferskvareaktører må ha varene sine fram på timen. Dessuten er det nødvendig med en kyststamvei for å gjennomføre visjonen om å øke godstrafikken på sjøen, sier Eiterjord.

Tom Tvedt:

- Viktig dokumentasjon

Fylkesordfører Tom Tvedt mener at ECON-rapporten blir et viktig dokument i det videre arbeidet for å få til både Rogfast og en kyststamvei som binder Vestlandet sammen.

- Vi har jo hele tiden hevdet at det går an å investere i veier uten å ødelegge norsk økonomi, men nå foreligger det dokumentasjon som underbygger dette. Disse tallene tar jeg nå med meg til neste møte i styringsgruppen for Rogfast, samtidig som rapporten vil legges fram for Vestlandsrådet, sier Tvedt.

Fylkesordføreren registrerer at den økende tilgangen til utenlandsk arbeidskraft taler til prosjektets fordel, men er også opptatt av å sikre arbeidsplasser i Norge.

- En god del større prosjekter er i ferd med å avsluttes, og det finnes betydelig arbeidskapasitet innenfor landets grenser. Da er det viktig å ha arbeidsplasser tilgjengelig, sier han. Tvedt har aldri lagt skjul på at han ikke er noen stor tilhenger av Offentlig privat samarbeid (OPS) når det gjelder prosjekter som dette. I undersøkelsen framgår det at byggetiden kan reduseres med 35-40 prosent dersom man benytter OPS.

- Samtidig framgår det at OPS ikke er billigere. Jeg mener at Staten må ta dette, og at såkalt prosjektfinansiering er å foretrekke. Da sikrer vi langsiktighet og får prosjekter som henger sammen.

Tvedt understreker for ordens skyld at det er fullt mulig å bygge både Rogfast og Ryfast.

- Vi må ha flere tanker i hodet samtidig. Vestlandsperspektivet er også viktig. Vi må få vestlandsfylkene til å henge sammen, det er jo på Vestlandet verdiskapningen skjer. Da er kyststamveien velinvesterte penger av Staten, sier Tvedt.

Ifølge ECON-rapporten er Rogfast og Kyststamveien mulig å bygge uten å ødelegge norsk økonomi.

Olav Ellevset:

- Kjempe-spennende

Regionvegsjef Olav Ellevset synes rapporten som nå kommer fra Rogaland, er viktig.

- ECON-

rapporten er rett og slett kjempespennende. Nå vil vi i

Vegvesenet gå nøye gjennom tallene og eventuelt komme med faglige kommentarer. Lenge har vi manglet dokumentasjon for det vi har påstått lenge.

- Er det noe i rapporten som overrasker deg?

- Egentlig ikke, men jeg synes den gir en god oversikt over dimensjonene på investeringene og kostnadene. Nå tar vi dette som et nyttig innspill og som et tankeeksperiment. Så får vi se hva vi ender opp med når det gjelder fordelingsspørsmålet og bevilgningsviljen.

Ellevset registrerer at ECON-rapporten fastslår langt enklere tilgang til utenlandsk arbeidskraft for å gjennomføre større norske veiprosjekter.

- I mange år har jeg jobbet i andre land, og en ting har jeg erfart, når det gjelder arbeidskraft kan den alltid kjøpes fra nabolandene. Det bør heller ikke være noe problem i Norge.

Hva som er best av OPS eller prosjektfinansiering vil ikke regionvegsjefen ha noe formening om.

- Dette er ren politikk, og jeg har ingen sterke synspunkter på den problematikken, avslutter han.

Øyvind Halleraker: - Kjærkommen rapport

- Det finnes så utrolig mange ufullstendige analyser når det gjelder veitbygging. Derfor er denne ECON-rapporten så kjærkommen, sier Øyvind Halleraker (H) i Transport- og kommunikasjonskomiteen på Stortinget.

Halleraker synes det er godt få bekreftet egne antagelser og rimelighetsbetraktninger. Nå håper han at rapporten vil bidra til noe positivt.

- Kyststamveien vil bidra til regionutvikling og verdiskapning. Dette er faktorer som oftest er fraværende når nytten av veiprosjekter skal beregnes, sier han.

At investering i vei fører til press på norsk økonomi - og dermed inflasjon - rister han på hodet av.

- Dette er mitt yndlingsstema. Hvorfor får vi aldri høre det argumentet når det

snakkes om oljesektoren, skoler eller sykehus. Utgangspunktet må være at veier skaper grobunn for ny vekst. Slik er tankegangen i andre land. De som må ha vekst bygger veier.

Ta Spania og det gigantiske milliardprogrammet de har satt i gang. De må ha veier for å være attraktive og for å tiltrekke seg arbeidsplasser. Som de selv sier; vi bor jo i utkanten.

Halleraker er ikke optimist på vegne av Kyststamveien selv om nye tall taler for å gjøre noe.

- Dagens regjering vil jo tydeligvis prioritere jernbane på Østlandet, og da er vi like langt. Vi i opposisjonen må jobbe for å få gjennomslag, og da er rapporter som dette gode å ha, sier Halleraker.

Statssekretær Geir Pollestad:

- Ledig kapasitet vil dempe prisveksten

Statssekretær Geir Pollestad i samferdselsdepartementet tror den ledige kapasiteten i anleggsbransjen vil bremse den prisveksten vi har sett de siste årene.

Pollestad ble forelagt de viktigste funnene i Econ-rapporten som Rogaland fylkeskommune har bestilt. Svarene under er basert på at han ikke har lest rapporten.

- Econ-rapporten påpeker at veiutbyggingen i vest ikke vil føre til press i økonomien. Er det et argument for å framskynde prosessen med en kyststamvei?

- Regjeringens prioriteringer gjøres i de årlige budsjettene, og her vurderer man handlingsrommet til å bruke midler på ulike tiltak, herunder veibygging. Regjeringens planer for videre utbygging av veinettet vil bli presentert i nasjonal transportplan som legges frem i mars.

- Econ mener at utenlandske entreprenører blir lettere tilgjengelige for oppdrag i Norge framover. Tror du det er veien å gå?

- Vi er nå i en situasjon med ledig kapasitet i anleggsbransjen. Dette vil mest sannsynlig føre til at den prisveksten som har vært de senere årene bremses. Vi er opptatt av å sikre en god konkurranse om oppdragene, og kontraktene utformes derfor på en slik måte at de også er attraktive for utenlandske entreprenører.

- Econ-rapporten hevder at OPS-løsninger kan føre til 35-40 prosent kortere anleggstid. Er ikke det et godt argument for å utvikle praktiseringen av Offentlig privat samarbeid?

- Vi har nå i gang noen OPS-prosjekter. E18 mellom Kristiansand og Grimstad er et slikt eksempel. Dette ser ut til å gi et godt resultat på framdriften, men på den annen side kan OPS-prosjekter kreve lenger tid til forberedelser, særlig fordi kontraktsformene er mer kompliserte. Samtidig vil jeg peke på at utbyggingen av E6 gjennom Østfold også har hatt god framdrift. Og det prosjektet har vært til delt midler over de årlige budsjettene.

- Econ-rapporten mener at det

framover vil være kapasitet i den norske anleggsbransjen til å bygge Kyststamveien – basert på de årlige investeringene. Vil det ikke være klokt å utnytte denne arbeidskraften – spesielt i lys av finanskrisen?

- Regjeringen er opptatt av å benytte det handlingsrommet som er i økonomien til å få løst viktige utfordringer innenfor samferdselssektoren. Vi er også opptatt av å sikre høy sysselsetting. Dette er bakgrunnen til at regjeringen i januar dette året la frem en tiltakspakke som gir 3,6 milliarder kroner mer til samferdselssektoren, i tillegg det allerede meget offensive budsjettet for 2009.

FARRIS BAD ÅPNER 5. MARS 2009!

Under istiden reiste det seg en rullestensås som i dag beskyttes av Norges største bøkeskog. Her starter vannet sin 20 årige reise og renner gjennom rikholdig jord, grus og sand, og ender opp i den berømte Farriskilden, som ekte mineralrikt kildevann. På grunnlag av kilden og det helsebringende vannet åpnet Karen Linnaa et kurbad i 1843, og i 1874 utvidet Dr. Holm badet som fikk navnet Larvik Bad.

Mye har skjedd siden både istiden og 1843, men kilden finnes fremdeles. Som en hyllest til de elementer som skapte kilden, til historien og til selve kilden, gjenåpnes badet – nå som Farris Bad, med én fot på land og én i havet, med fri sikt over horisonten og fylt med ildens varme. Farris Bad ligger bare 1t og 15 min fra Stavanger, via Torp flyplass.

ÅPNINGSTILBUD KURS- OG KONFERANSEPAKKE 1.750,- per person

Tilbudet inkluderer:

- En overnatting med frokost
- 3-rettes varm lunsj
- Kaffe/te hele dagen
- 3-retters middag m/kaffe/te i restauranten
- Frukt/grønt buffé
- Leie av møterom én dag - inkl. en terapeut som setter i gang møtet med ritualer hentet fra spa-verdenen
- Kursvertinne/vert tilgjengelig
- Fri innendørs og utendørs parkering
- Fritt trådløst bredbånd
- Fri inngang til spa- og velværeavdeling

Send bestillingen til: booking@farrisbad.no

Næringsforeningen og Sirdal i nyskapende samarbeid

Næringsforeningens samarbeidsflater blir stadig bredere, også geografisk. Nå er det innledet et spennende samarbeid med både kommunen og næringslivet i Sirdal. Målet er at tettere kontakt og utveksling av erfaringer skal bidra til videre vekst og utvikling både for kommunen og for Næringsforeningen.

Som et ledd i samarbeidet ble det 27. januar arrangert et eget Sirdal-seminar i Rosenkildehuset. Hensikten var blant annet å synliggjøre alle mulighetene som finnes i kommunen i forhold til investeringer, jobb og rekreasjon.

I tillegg til sirdalsordfører Thor Jørgen Tjørhom utgjorde Frank Aarebrot, Ståle Kyllingstad og reiselivsdirektør Elisabeth L. Skuland et interessant knippe foredragsholdere. I den grad det er mulig å oppsummere debatten i noen få stikkord

må det være: Sirdal er en kommune med solid økonomi, fantastisk natur og store utviklingsmuligheter.

Det må imidlertid tenkes nytt, både i forhold til reiseliv og fornybar energi. Den

kanskje aller største utfordringen blir å tilby nok spennende jobber slik at yngre mennesker med høy kompetanse (og gjerne flere barn!) slår seg ned i kommunen.

Reiselivsdirektør Elisabeth L. Skuland mener Sirdal har gode muligheter til å skape enda flere arbeidsplasser som reiselivskommune.

Professor Frank Aarebrot sitt beste råd til Sirdal er at kommunen jobber hardt for å tilby spennende jobber for kvinner i fruktbar alder. Da kommer mennene og barna av seg selv!

**RESERVER
PLASS NÅ**
og få 10% rabatt
på pakkepriser
Tilbudet gjelder
ut april 2009

UTSIKTEN HOTELL

KURS & KONFERANSE VÅREN 2009

Utsikten Hotell ønsker deg og ditt firma hjertelig velkommen til den ideelle møteplass, sentralt mellom Kristiansand og Stavanger!

24-TIMERS PAKKE:

NORMAL PRIS
KR. 1616,-

TILBUD
KR. 1450,-

Pakken inkluderer: Overnatting, frokost, 3 retters middag, lokaleleie, prosjektor, notatblokker & penner, forskjellige kaffe pauser og 2 retters lunsj. Trådløst internett er gratis i hele hotellet.
Prisene er per person inkl. mva og service.

BOOKING: Tel 38 35 88 00 / booking@utsiktenhotell.no / www.utsiktenhotell.no
Utsikten hotell er en del av konseptet **UTSIKTEN** som består av hotell, golfpark og kunstsenter.

SALG AV BEDRIFTER - BEDRIFTSMEGLING

BOLT Corporate Finance AS har nylig ansatt en ny finansiell rådgiver og analytiker. BOLT tilbyr strategisk og finansiell rådgivning i forbindelse med salg og kjøp av virksomheter i Rogaland. Behovet for profesjonelle rådgivere når virksomheten skal selges er større enn noen gang. BOLT har derfor i takt med økt oppdragsmengde ansatt en ytterligere analytiker og rådgiver, Anders Yttervik, som skal bistå bedrifter i Rogaland i forbindelse med bedriftssalg og generasjonsskifte.

Tidligere LNP har skiftet navn til BOLT Corporate Finance AS

Selskapet er en av Norges førende rådgivere som er spesialisert i å tilby strategisk og finansiell rådgivning i forbindelse med salg og kjøp av virksomheter, samt verdivurderinger. Når en bedrift skal selges er det en kritisk suksessfaktor at verdiene i virksomheten blir synliggjort, og at eierne blir plassert i en best mulig forhandlingsposisjon. Gjennom profesjonelle og strukturerte arbeidsprosesser sikrer BOLT Corporate Finance AS en ryddig prosess med høy kvalitet.

Bedriftssalg – er timingen riktig i dagens turbulente marked?

Hva er formålet med å selge virksomheten helt eller delvis? Har man behov for å bli en del av en større organisasjon med henblikk på å styrke selskapets vekst- og utvikling, eller er selskapet i ferd med å generasjonsskiftes? Enkelte grundere er ferdig med etableringsfasen og ønsker å frigjøre en del av de verdiene man har brukt flere år på å bygge opp. Andre selskapet har behov for å få tilført ressurser og kapitalsterke eiere for å sikre de ambisjonene selskapet har. Det kan da være naturlig å bli en del av en større organisasjon.

Hva er bedriftens verdi?

BOLT Corporate Finance AS tilbyr en profesjonell verdivurdering basert på strategisk og finansiell analyse, både som et ledd i en salgsprosess, men også som et eget uavhengig produkt, for beslutningstakere som har behov for en redegjørelse for selskapets verdi.

BOLT Corporate Finance AS

- **Bedriftsmegling**
- **Verdivurdering**
- **Salg av bedrifter**
- **Strategiske allianser**
- **Kjøp av bedrifter**
- **Generasjonsskifte**

Kontakt BOLT for ytterligere informasjon eller et uforpliktende møte:

Bolt Corporate Finance AS | Telefon: 51 52 33 83 | Kontakt: Atle Edvardsen | www.BCF.no | E-post: atle@BCF.no

| MIDT MELLOM KJØPER OG SELGER |

Hvem kan fronte maten?

På et møte i Næringsforeningen i 2004 stilte tidligere Gladmat-sjef Sigve Skretting et spørsmål som gjorde politikere og matmiljøene svar skyldige; hva er egentlig telefonnummeret til Matfylket Rogaland?

Tekst: Harald Minge
Illustrasjon: Ståle Ådland

Nå har imidlertid Skretting fått svar. Nummeret er 51874000 og adressen er Måltidets Hus. Åpningen er 4. mai, men det er ennå ikke helt bestemt hvem som tar telefonen når noen ringer. Det mener Skretting det er viktig å gjøre noe med.

- Matfylket har fått et telefonnummer, men det er ennå ikke bestemt hvem som skal svare på vegne av fellesskapet. De viktigste aktørene skal være leietakere i Måltidets hus, og de har sine roller og fokus på sine områder. Men noen må fronte selve institusjonen. Jeg tror at vi trenger en enkeltperson med den nødvendige autoritet og kompetanse som umiddelbart blir assosiert med matfylket. Kjell Ursin-Smith har den rollen når det gjelder ONS, og matfylket bør få til noe tilsva-

rende. Noen må lede fellesskapet, sier Skretting.

Rogaland har lenge representert det fremste fagmiljøet innenfor mat, men matklynogens posisjon har vært preget av mangel på samstemthet. I bunn har vi hatt de eksepsjonelle råvarene og sterke tradisjoner innenfor jordbruk og fiske.

LEVENDE REKLAME-PLAKAT

På det nevnte møtet i Næringsforeningen og i flere andre fora hadde man evnen til å rette et kritisk blikk på seg selv. Hvem skal være spydspissen for en sat-sing som ifølge Strategisk Næringsplan skal gi oss "en betydelig posisjon i norske og europeiske markeder for kvalitetsmat og differensierte produkter"? Det fantes mange aktører som ikke visste om hverandre, man savnet en felles profil, en effektiv organisering, et samlingspunkt og et nettverk. Matfylket kunne bare samles dersom man fikk til

Har fått nummer, men

et samarbeid mellom de store aktørene som i utgangspunktet var konkurrenter. Landets viktigste matlaboratorium ble bygget på Ullandhaug.

ONS-sjef Kjell Ursin-Smith har sammen med Stavangers ordfører vært oljehovedstadens ansikt utad i en årrekke. Nå ser han en ny og spennende næring seile opp som en storsatsing i regionen. Det han har sett av Måltidets Hus til nå har vært imponerende. Lang på vei følger han Sigve Skrettings innspill om en ny "matgeneral".

- Jeg tror Skretting har rett! Det kan ha mye for seg å utpeke en person som går i bresjen, og som både utøver lederskap og kan være en ambassadør for matsatsingen.

- På hvilken måte har det en effekt?

- Jeg kan snakke av egen erfaring. Folk vet hvem jeg er, og at jeg er der for regionen og ONS. På mange måter er jeg vel en levende reklameplakat. En slik funksjon tror jeg er bra for næringen.

- Hvem kan gjøre en slik jobb for Måltidets Hus?

- Det vil jeg ikke ha noen formening om, men det finnes mange fargerike og sterke kandidater. Kunnskap om regionen, sans for historikk og hjertet på rett sted er viktige egenskaper, sier Ursin-Smith.

HEIAMANNEN FRA SIDELINJEN

Lauritz Hansen beskriver seg selv som en "heimmann på sidelinjen" i kampen om å få stablet matfylket på beina, men som de fleste vet var han sentral i etableringen av Gastronomisk institutt. Han er ikke så opptatt av at Måltidets hus og matfylket Rogaland styres av en egen general.

- Vi trenger ikke noen ny høvding. Det sentrale spørsmålet er hvem som skal fronte matfylket – Leif Johan Sevland eller Tom Tvedt? Hvis ikke disse to klarer å foreta en fornuftig rollefordeling er vi ille ute, sier Hansen. Han tenker tilbake til tiden hvor Arne Rettedal Konrad B. Knutsen og Torolf Smedvig opererte sammen.

- For et team! De hadde visjoner og bakkett hverandre opp. Hver for seg ville de ikke fått utrettet så mye. Her er det mye å lære. Både Tvedt og Sevland er to gode og sterke ledere. Sevland er god på næring som i Stavanger betyr olje- og gass. Tvedt har de siste halvåret fått opp matlysten ved å fronte Måltidets Hus og

Charles Tjessem er et hett navn som mathøvding.

Magnus Skretting er kveitehøvding og ambassadør for Hjelmland.

Få har gjort mer for matmiljøet i Rogaland enn Harald Osa.

Kjell Ursin-Smith tror matnæringen trenger en "ONS-sjef".

- Sorry, opptatt! Arne Hjeltnes har vært talsmann for fisk, men har nå meldt overgang til reklamebransjen.

Lauritz Hansen mener det er opplagt at fylkeskommunen og Tom Tvedt blir den nye mathøvdingen.

”Jeg tror det er veldig viktig at dere i Rogaland nå utnevner en egen matminister.

Arne Hjeltnes

redde Gastronomisk institutt. Han har vist at han har interesse for mat, og hans standing i miljøet er sterk. La han fronte matfylket, mens Leif Johan tar oljå, sier Hansen.

MÅ FINNE RETT PERSON

Tom Hetland, sjefredaktør i Stavanger Aftenblad, tror det kan være en god ide å finne fram til en frontfigur for Matfylket Rogaland.

- Men bare hvis vi finner denne rette personen. Vi trenger en entusiastisk og fargerik profil med en viss kjendisfaktor. Umiddelbart tenker jeg på en mann som Arne Hjeltnes, som har vært talsmann

og ambassadør for norsk fisk. En slik type vil kunne personifisere matfylket. Men dersom vi ikke finner den rette, er det like greit med en god organisator med en mer beskjeden rolle, sier Hetland. Han synes matsatsingen i fylket fortsatt virker spredd og noe diffus.

- Derfor kan det være behov for en samlende kraft som kan bidra til mer oppmerksomhet, både nasjonalt og i regionen. Når det gjelder den politiske organiseringen er det nok naturlig at matsatsingen ligger under fylkeskommunen, men det er samtidig grunn til å

Matnæringen trenger en oljebransjens Kjell Ursin-Smith, mener Sigve Skretting.

hvem tar telefonen?

- Hallo, det er Måltidets hus! Eivind Hålien er klar til å svare hvis noen ringer Matfylket.

advare mot en byråkratisering. Derfor bør man være forsiktig med å la matsatsingen bli en integrert del av fylkesadministrasjonen, sier Hetland.

- SORRY, JEG ER OPPTATT!

- Jeg er dessverre opptatt, flirer Arne Hjeltne, som nå har forlatt matnæringen til fordel for reklamebransjen. I 2003 fikk han jobb som representant for Eksportutvalget for fisk i Hong Kong. Så

flyttet han til New York som reiselivsutsendning for Innovasjon Norge. I tillegg har han jobbet som kommunikasjonsdirektør i Marine Harvest, men i dag er han konsernsjef for det skandinaviske digitale kommunikasjonsselskapet Creuna.

- Men jeg tror det er veldig viktig at dere i Rogaland nå utnevner en egen matminister. Dere har mange ildsjeler, som for eksempel Magnus Skretting. Han har vært en glimrende ambassadør for

Hjelmeland og kveiteproduktene. Rett person vil utgjøre den vesle forskjellen, og betydningen av å skaffe nødvendig oppmerksomhet rundt produktene må ikke undervurderes. Fortsatt blir jeg oppringt av mediene som har generelle spørsmål om laks og annen fisk, sier han. Hjeltne tror det er best å satse på en person som er kjent fra før.

- Det går an å bygge opp en ny, men en etablert person – gjerne fra regionens matmiljø – er tryggest. Nå gjelder det å skape interesse. Dere er ekstremt flinke i Rogaland, så nå er det bare å få budskapet ut til verden, sier Hjeltne.

Eivind Hålien er direktør for Fagforum for mat og drikke, en av aktørene som har flyttet inn i Måltidets hus. Han nøler ikke med å posere med telefon utenfor bygningen.

- Det er flott at matfylket har fått ett telefonnummer, men det er viktig å se på den videre organiseringen. Dette er en diskusjon som foregår i interimstyret nå, sier han, og tror prinsippet om å ha en frontfigur er fornuftig.

- Jeg tror det er rett tenkt! Å ansette en samlende figur som kan være tydelig og flink til å formidle budskapet, er trolig en god ide. Spørsmålet er hvem? Strengt tatt har vi mange tydelige og markante mennesker i miljøet som har gjort en god jobb i mange år. Blant dem er folk som Charles Tjessem, Lauritz Hansen, Borghild Fiskå, Harald Osa, Hallvard Ween eller Helge Bergslien, bare for å nevne noen, sier Hålien, som også må finne seg i å bli nevnt som en kandidat.

- Til nå har matmiljøet vært en slags tillitsfull anarkisme. Alle har støttet velvillig opp, Matfylket har blitt et begrep, og vi har vært flinke til å bygge intern markedsføring. På en måte har vi i en årrekke hatt flere profilerte ambassadører. Nå må vi kanskje bli mer utadrettet for å kunne formidle det vi gjør til publikum.

Imidlertid advarer han mot å legge hele byrden og ansvaret for matfylket på en enkeltperson.

- Det ville blitt feil, og jeg understreker viktigheten av å ha et team rundt frontfiguren, sier Hålien.

Et forskningssenter til glede

Da den frodige og frittalende daværende fiskeriminister Svein Ludvigsen la ned grunnsteinen for Måltidets hus sommeren 2005 proklamerte han at dette skulle bli et "skikkelig Gledeshus". Rosenkilden skal være varsom med å tøyse begrepene for langt, men én ting er sikkert: Måltidets hus kommer til å skape mange flotte opplevelser for alle matglade i årene som kommer.

Tekst: Frode Berge
Foto: Haagen Tangen Eriksen

Når det første byggetrinn av Måltidets hus når er i ferd med å åpne, så innebærer dette at en lang etappe i utviklingsløpet av måltidsklyngen i regionen er unnagjort. Gastronomi og utvikling av det matindustrielle miljøet har vært en av hovedpillarene i de regionale strategiske næringsplanene de siste ti årene. Nå har altså denne ambisiøse strategien fått sitt imponerende fysiske uttrykk gjennom Måltidets hus.

STORE AMBISJONER

Ambisjonen for huset er store, og de fysiske kvalitetene mange (se egen fagtaboks). Eivind Haalien, direktør for Fagforum for mat og drikke vil være en av storbrukerne av nyvinningen. Han svarer slik når han blir bedt om å beskrive de viktigste kvalitetene ved Måltidets hus:

- Hensikten er jo å samle hele bredden av det matfaglige miljøet under ett og samme tak. Det får vi nå til. Huset er på langt nær ferdig innflyttet, men jeg merker allerede energien og synergien som oppstår når vi samles på denne måten. Måltidets hus er en møteplass som gjør at Gastronomisk Institutt med sine toppkokker vil være en del av samme miljø som Nofima og Tine sine næringsmiddelteknologer, NCE Culinology, Gladmat, Blue Planet og universitetets biokjemikere. Slikt blir det sterke nettverk og mye nyskaping av.

En times vandring rundt i nybygget med en entusiastisk Eivind Haalien som guide viser at beskrivelsen stemmer. I de lyse og luftige fellesarealene støter vi i rask rekkefølge på både styreleder og daglig leder av Gastronomisk Institutt (GI). Daglig leder Anders Hellegaard er i farten og kan opplyse at GIs nye web-TV-kjøkken snart er ferdig innredet.

LUKSUSKJØKKEN

I den tilsvarende lyse og luftige kanten er daglig leder Wenke Jåtten travelt opptatt med å rydde etter lunsjserveringen. Hun opplever det nye kjøkkenet sitt som "luksus", og viser stolt fram serviset i lekkert Figgjo-design. Kantinen vil daglig betjene ca. 500 lunsjgjester fra hele universitetsområdet, og i tillegg tjene som laboratorium for utprøving av nye matretter og måltidsløsninger.

Når guide Haalien tar oss med ned i kjelleren har vi fått med oss Tines laboratorieleder Helga Vidvei og Nofima-forsker Gro Kleiberg. Begge er svært fornøyd med de nye fasilitetene.

I kjelleren er det naturlig nok ikke like lyst og luftig. Det vil imidlertid skje mye spennende også i underetasjen. Her finner vi blant annet et eget røkeri for forskningsformål, og et rom inndelt i båser. Ikke for å huse kyr, men rett og slett med tanke på menneskelige prøvekaniner som skal teste ut nye smaker og matretter. Måltidets hus vil utvilsomt være et sted som tilbyr noe for enhver smak!

Daglig leder Anders Hellegaard i Gastronomisk Institutt er blant de nyankomne, og trives allerede godt i Måltidets hus.

Helga Vidvei fra Tine og Gro Kleiberg fra Nofima er svært fornøyd med de nye forskningsfasilitetene i Måltidets hus.

de for gane og gastronomi

Kantinesjef Wenke Jåtten har fått en stor, luftig og lekker kantine å bestyre i det nye Måltidets hus på Ullandhaug.

De ansatte i Ullandhaug-miljøet blir brukt som forsøkskaniner av kokkene.

Tines laboratorieleder Helga Vidvei (til venstre) og Nofima-forsker Gro Kleiberg er klare til å gi sitt bidrag til forskningen som prøvesmakere i hver sin bås i det nye sensoriske laboratoriet.

Stavanger ønsket som vertsby for kokebok-Oscar

Den internasjonalt anerkjente organisasjonen Gourmand Awards ønsker å legge sitt World Cookbook Award til Stavanger neste år.

Gourmand World Cookbook Award er å regne som en Oscar-utdeling av priser for de beste kokebøkene i verden. Arrangementet har tidligere blitt avviklet i byer som Beijing, London og Frankfurt, og samler rundt 400 journalister og forfattere fra hele verden. I 2009 er arrangementet lagt til Paris.

Nå ønsker altså ledelsen i Gourmand at matfylket Rogaland og mathovedstaden Stavanger skal ta på seg vertskapsrollen i 2010.

Administrerende direktør Jostein Soland opplyser at Næringsforeningen, sammen med det matfaglige miljøet på Ullandhaug skal bruke de nærmeste månedene til å kartlegge om det er økonomisk grunnlag for at regionen skal ta på seg oppgaven.

- Rogaland fylkeskommune har bevilget 100.000 slik at vi kan gjøre denne kartleggingsjobben. Det er flatterende at vi har fått denne forespørselen. Samtidig vil et slikt arrangement innebære et betydelig økonomisk løft, og derfor trenger vi altså noe tid til undersøke om det finnes et fundament for en slik sat-sing neste år, sier Soland.

MÅLTIDETS HUS

Måltidets hus er et nasjonalt forsknings-senter for industriell gastronomi. Her deles kunnskap mellom aktørene i bygget, og danner koblinger mellom

- havbruk, fiskeri og landbruk
- erfaringsbasert kunnskap og akade-mia
- kokkefaglig håndverk og industriell produksjon

Her er unike fasiliteter som omfatter laboratorier, forsøkshall og moderne kjøkken. Huset ligger på Ullandhaug, og har et bruksareal på 8.000 kvadratmeter.

Den offisielle åpningen av Måltidets hus finner sted 4. mai.

Lyst, åpent og stram arkitektur. De ansatte i Måltidets hus kan glede seg over de nye og funksjonelle lokalene.

LEGG KURSET OG KONFERANSEN TIL SOLA STRAND HOTEL

Med den praktfulle og inspirerende beliggenheten, en historisk særpreget ramme og et førsteklasses kjøkken egner Sola Strand Hotel seg utmerket til alle typer bedriftsarrangementer. Velkommen!

De historiske
HOTEL & SPISESTEDER

Tlf: 51 94 30 00 | booking@sola-strandhotel.no | www.sola-strandhotel.no

Food & Design - nordisk konferanse

I forbindelse med åpningen av Måltidets Hus arrangerer NCE Culinology, Innovasjon Norge Rogaland, Fagforum for Mat og Drikke, VRI-konferansen (Virkemidler for regional innovasjon) Food & Design. Konferansen vil omfatte tverrfaglig produktutvikling basert på forbrukerinnsett, trender, kokkekunst, design og industriell kompetanse som gir måltidsprodukter med merverdi. Næringsforeningen er representert i både styringsgruppen og arbeidsgruppen for konferansen.

Formålet med konferansen er å ta for seg forbrukerinnsett, produktutvikling og bruk av design i verdikjeden for mat og måltidsnæringen. En ønsker å at konferansen skal bidra til å øke interessen og kunnskapen om design, og om designprosesser i matbransjen. Konferansen skal ha fokus på forbrukerinnsett som en viktig konkurransefaktor og mulighet for matbransjen, og bidra til å være en nordisk møteplass for aktører som arbeider i og mot matbransjen

UTFORSKENDE – SANSELIG – ÆRLIG

Konferansen vil se nærmere på:

- Forbrukerinnsett og trender. Hvordan ser fremtiden ut?
- Suksesskriterier for utvikling av vellykkede måltidsløsninger
- Innovative utviklingsprosesser og måltidskonsepter i matbransjen
- Rollen til design og emballasje for merkevarerbygging i matbransjen
- Tverrfaglig samarbeid: Kokkens, designeren eller industriens innfallsvinkel til måltidsdesign

Konferansen avholdes i Måltidets hus 5. mai kl. 0800-1600 og vil passe for Næringsmiddelprodusenter, Dagligvarekjeder, HORECA-bransjen og Designbyråer og designere

Antenor konferansen 2009 Viking Stadion 26. mars

Årets konferanse retter fokus på:

- En underleverandørs respons på en alvorlig hendelse.
- Manglende fokus på forhold som kan føre til storulykker.
- Betydningen av ansattes medvirkning, jfr resultatoppnåelse.
- Muligheter som leverandør ovenfor kvalifikasjonssystemet Achilles.

Antenor

- Adding value to quality

For mer info om agenda og påmelding, se våre nettsider: www.antenor.no

AIRFRAME

Nytt messesystem introduseres i Norge

- Rammesystem av aluprofiler
- Lengde og krumming etter ønske
- Monteres uten bruk av verktøy
- Mange spennende byggemuligheter

Dekor festes med magnet, f.eks.:

- Laminert papir
- Kapaplater
- Acrylplater

Muligheter:

- Vegger, disker, søyler, podium
- Bakbelyste elementer
- Innbygging av flatskjerm

BITMAP*

Tlf. 51 84 92 30

Lervigsveien 22, 4014 Stavanger, post@bitmap.no, www.bitmap.no

REKLAMEFOTO SCANNING DIGITAL UTSKRIFT MESSEDEKOR BILDEDATABASE

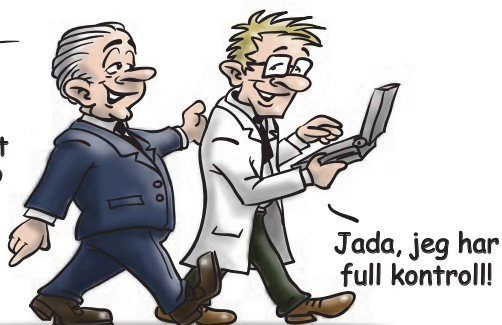

Er euroens eksistens truet?

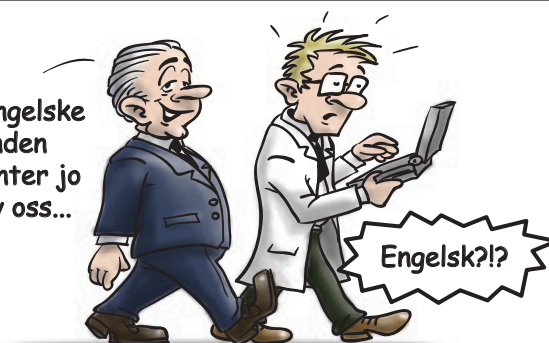
Vil finansstormen som har herjet den internasjonale økonomien på sikt kunne true euroens eksistens, spør Laurent Jacque i februarutgaven av Le Monde diplomatique. Tilhengerne er skråsikre på det motsatte. På ti år, sier de, har Euro-området blitt en fredelig havn som tilbyr en sterk, om ikke stabil, valuta for verdens nest største økonomi. I tillegg ble Slovakia 1. januar det 16. landet til å innføre valutaen. Og om ikke det var nok, så er landene som var negative til lanseringen av fellesvalutaen i 1999 (Danmark, Storbritannia og Sverige), nå i ferd med å revurdere deres holdning. Den danske kronen kan fort bli den neste valutaen euroen erstatter.

Den europeiske sentralbanken (ESB), som er brutalt uavhengig av politiske myndigheter, har klart å begrense veksten i valutamengden og sørget for en inflasjon på omtrent to prosent, legger tilhengerne av fellesvalutaen til. Det nominelle rentenivået har stabilisert seg på i snitt 2,5 prosent, mens det effektive rentenivået er det laveste siden 1960-tallet. Ved å fjerne vekstingsrisikoen og transaksjonskostnadene, har avskaffingen av 15 nasjonale myntenheter skapt økt handel og investeringer på tvers av grensene i Euro-området. Den pengestrømmen står nå for en tredjedel av dets samlede bruttonasjonalprodukt (BNP).

Du er
vel godt
forberedt
til møtet?

Den engelske
kunden
forventer jo
mye av oss...

Ta et språkkurs i dag!

Berlitz - Stavanger
907 97 431 - www.berlitz.no

Berlitz®

TRENGER DU PÅFYLL OG INSPIRASJON?

BI Stavanger tilbyr hele 5 spennende programmer innen Master of Management kommende studieår. Vi satser bredt for å dekke næringslivets behov i regionen.

- Ledelse; makt og mening
- Samspill og Ledelse
- Strategisk Ledelse
- The Project Commercial Manager
- The Project Leader

Vi skreddersyr også program for din bedrift

For mer informasjon kontakt:
Janne T. Stangeland
janne.stangeland@bi.no
Telefon 982 51 718

TYNGDEN DU TRENGER

BI

Måltidets Hus – et langt svangerskap

– Det har vært et langt svangerskap, sier Helge Bergslien, administrerende direktør for Nofima Norconserv og styreleder for Måltidets Hus.

Tekst: Erik Lindboe
Foto: Philip Tornes/BITMAP

Spesielt de siste ti årene har han vært den store pådriveren for prosjektet, som først dukket opp i miljøet rundt Fagforum for mat og drikke.

- Mitt engasjement bunner i troen på synergiene ved å forene kompetanse, få utviklet nye ideer, pluss behovet for å samlokalisere fagmiljøet i nye lokaler. Det var i det såkalte ARNE-prosjektet at vi fikk fart på utviklingen, og vi fikk styrket troen på at dette var liv laga. I ARNE-prosjektet ble det samlet forskjellige kompetansemiljøer, og dermed var det bare et tidsspørsmål før synergiene var i ferd med å bli en realitet, sier den alltid aktive og engasjerte og forekommende Helge Bergslien, som gleder seg til den offisielle åpningen 4. mai med tilstedeværelse av forhåpentligvis både Helga Pedersen og Lars Peder Brekk fra regjeringskontorene.

SKJÆRINGSPUNKT

Foruten å fylle lederrollene i Nofima Norconserv og Måltidets Hus, er Helge Bergslien også involvert i interimstyret som skal utarbeide den faglige profilen, altså fellesnevneren for kompetansemiljøet som er i ferd med å flytte inn på Ullandhaug. Gastronomisk Institutt, Gladmat, Universitetet i Stavanger, Tines forsknings- og utviklingsavdeling er blant de matfaglige miljøene som vil befinne seg i skjæringspunktet mellom andre fagmiljø vi finner på Ullandhaug. For eksempel IT, olje og gass, økonomi og forskning innen forskjellige områder. Hele miljøet i iPark kan nå samles i kantine i Måltidets Hus.

- Alle må jo ha mat, sier Helge Bergslien, og dermed er dialogen i gang rundt lunsj- og middagsbordet! Første etasje i Måltidets Hus er et stort mingleområde, inkludert hovedkantine for alle i iPark. I tillegg er det miljøer utenfor iPark som booker seg inn til forskjellige samlinger i kantine vår, og derved drar veksel på den kompetansen og mulighetene som ligger i husets fasiliteter.

FAKTA

Det er altså litt av hvert som skal foregå innenfor husets fire vegger. Sagt med få ord er Måltidets Hus et nasjonalt forskningssenter for industriell gastronomi. De unike fasilitetene omfatter laboratorier med fokus på bl.a. kjemi, molekylær biologi, mikrobiologi og emballasje, forsøkshall og topp moderne kjøkken, et

rommelig auditorium og VIP-restaurant. Kunnskap og kompetanse deles mellom aktørene i bygget og danner koblinger mellom

- havbruk, fiskeri og landbruk
- erfaringsbasert kunnskap og akademia
- kokkefaglig håndverk og industriell produksjon

Kompetanseområdene omfatter måltidsløsninger, prosessering, emballering, forbrukerinnsett, holdbarhet, produktutvikling, kokkefag, bransjenettverk, bransjestruktur, prosjektledelse, ernæringsfysiologi, events av ulike slag, m.m.

- Dette blir landets mest moderne matlaboratorium, proklamerer Helge Bergslien. - Her skal vi forske og utvikle

”Mitt engasjement bunner i troen på synergiene ved å forene kompetanse, få utviklet nye ideer, pluss behovet for å samlokalisere fagmiljøet i nye lokaler.

nye teknikker for varmebehandling av mat, studere holdbarhet, kjemiske prosesser og utvikling av farge og smak. Vi får også fasiliteter der vi kan invitere inn gjester som ”forsøkskaniner” for å teste ut nye matvarer, produkter eller emballasje. Bedriften Fjordkjøkken er et håndgripelig bevis på at vi kan utvikle et konsept med store forretningsmuligheter innen industriell gastronomi. Velsmakende retter finnes i alle butikkhyller over hele landet under merkevarenavnet Fjordland, sier han, og guider oss inn i husets kjerne, der to autoklaver er under montering. Autoklaven husker vi fra hermetikkindustrien, ymter vi frampå.

- Nettopp, sier Bergslien. - Autoklaven blir brukt til varmebehandling, slik det blir gjort i hermetikken. Vi får inn et produkt fra kjøkkenet vårt, som så varmebehandles i den meget avanserte autoklaven. Derfra går maten til spesielle kjøleskap for å kunne lagres under forskjellige temperaturforhold. Og så går ferden videre til laboratoriene som forsker på konsistens, lukt, smak og farge, bakterier og mye mer. Til slutt henter vi inn folk som skal få prøvesmake på herlighetene. Denne forbrukertestingen gjør vi både i Big brother-rom, der forskere sitter bak

enveis speilruter og følger med på reaksjonene til prøvesmakerne, og i såkalte stemningsrom der vi kan simulere forskjellige miljøer ved å bruke ulike typer innredning, hvite duker og kandelabre for å skape ønsket stemning. Eller vi kan teste ut i storskala i restauranten eller kantine. I auditoriet kan vi kjøre forelesninger og demonstrasjoner, presentere nye måltidskonsept og attpåtil servere måltidet, dersom det er ønskelig. Sagt med andre ord: I auditoriet kan vi trille inn en professor. Eller trille inn et kjøkken!

LEIETAKERNE

Leietakerne i Måltidets Hus består foreløpig av Nofima Norconserv, Tine FoU, Gastronomisk Institutt, Stiftelsen Norsk Matkultur, NCE Culinology (Norwegian Centre of Expertise), Fagforum for mat og drikke, Norske Kokkemestres Landsforening, Gladmat, Blue Planet/Biomarin Vekst, Bioforsk Vest, Enforme A/S og O. Drøpping. Rundt hundre personer vil ha sin daglige dont her, og de har rundt 8.000 m2 å boltre seg på. Enn så lenge. For bygget var fullt av leietakere allerede før innflytting. Byggetrinn 2 er i ferd med å reise seg vegg i vegg med hovedbygget, og vil være innflytningsklart utpå høsten engang. Det er Måltidets Hus Eiendom AS som står som eier av Måltidets Hus. Og eiendomsselskapet er igjen eid 50 prosent av iPark Eiendom AS og 50 prosent av Stiftelsen Norconserv.

PLANLEGGING OG ATTER PLANLEGGING

For en legmann er det lett å bli imponert over Måltidets Hus. Såvidt en stakkars utenforstående til en viss grad kan bedømme, så ser det ut til at byggherren(e) har tenkt på absolutt alt. For eksempel åpenheten i bygget, der det fra minglerommet er innsyn til GI, laboratorier og kantine. Og at den som vil ha seg en kaffekopp er nødt til trekke ut i minglerommet. Det er nemlig der kaffemaskinene er plassert. Eller dersom en skal avlegge et besøk på WC, så må en passere gjennom det nyss nevnte området. Topp moderne teknologi er tatt i bruk for å styre innneklimaet på kontorene. Temperaturen i rommet kan den enkelte styre selv via pc'en, og tilførselen av friskluft styres av avansert teknologi som måler CO2-konsentrasjonen.

- Dere har visst tenkt på det meste? spør Rosenkilden.

Helge Bergslien tenker seg litt om før han igjen er på hogget:

- Selvsagt er dette resultatet av et samarbeid mellom en rekke aktører, folk med kompetanse på høyest forskellig plan. Når det gjelder byggetekniske

løsninger, så har vi spilt på lag med de som besitter fagkunnskapene på slike felt. For oss i matmiljøet har spørsmålet vært: Hva ønsker vi med Måltidets Hus? Etter hvert utviklet vi tanken om å skape en møteplass for mat/kokkefaglig kompetanse, næringsaktører, FoU-aktører, formidlingsaktører. Vi så for oss at vi kunne utvikle et spennende miljø med næringsmiddelrelevans, der vi viser at vi tror på det vi lærer, at vi viser betydningen av forskning og utvikling for et helt fagområde, for en hel næring.

GOD DRAHJELP

Det sier seg selv at et high-tech bygg i denne størrelsesorden koster. Derfor er også Helge Bergslien raus med å dele ut blomster til aktører som har bidratt til at praktbygget på Ullandhaug er blitt en realitet. – Rogaland fylkeskommune var generøs nok til å bidra med vederlagsfri tomt. Dette førte igjen til at Fiskeri- og kystdepartementet bidro med husleiestøtte til Nofima Norconserv og Gastronomisk Institutt. Disse håndslagene var direkte medvirkende til at vi

”Vi er en gjeng som har brent for dette i mange år. Det er klart at det er kjekt når huset endelig er på plass, det er i det hele tatt en stor stimulans å ha nådd en milepæl som dette.

hadde økonomi til å starte opp for alvor. Faktisk var det disse to forholdene som avgjorde at byggingen ble igangsatt. I samme åndedrag må vi nevne samarbeidet med iPark, Nofima og Tine FoU. Nå har matnæringen fått en felles møteplass. Mat og olje er samlet her. Mat og akademia likeså. Vi har fått samlet troppene, også som en realisering av tanker som kommer til uttrykk i regionens næringsplaner. Nå har vi virkelig fått anledning til å bygge opp et pulserende miljø, med kompetanse som fellesnevner.

STIMULERENDE

- Hva tenker du nå når Måltidets Hus er blitt en realitet?

- Vi er en gjeng som har brent for dette i mange år. Det er klart at det er kjekt

Måltidets Hus skal også fungere som et Petter Smart-sted. Her må vi sørge for at ideer får aksept for å bli kastet opp i luften, sier Helge Bergslien.

når huset endelig er på plass, det er i det hele tatt en stor stimulans å ha nådd en milepæl som dette. Men det er likevel ikke snakk om å hvile på laurbærne. Nå starter jobben med å plassere fagmiljøet her inn i det norske FoU-miljøet. Det er hevet over enhver tvil at Måltidets Hus har nasjonale dimensjoner, og mange miljø ville nok gjerne vært en av aktørene her på Ullandhaug. Måltidets Hus vekker også interesse i utlandet, og vi har allerede etablert internasjonale kontakter.

Kanskje vi også skal nevne at hermetikkindustrien ligger som et bakteppe for denne etableringen. Det var den norske brislingen som i sin tid ga Stavanger en økonomisk opptur som mange misunte

oss. Hermetikkindustrien i Norge – og i Stavanger spesielt – var i årtier en økonomisk ryggrad som i høyeste grad var basert på forskning og utvikling og høy kompetanse. Og kompetansen ble bygget opp på flere områder, som for eksempel innen matfaglig- og markedsføringskompetanse og innen grafisk industri. Jeg våger påstanden om at det er hermetikkindustrien som i sin tid la grunnlaget for Måltidets Hus! smeller Helge Bergslien til, og fortsetter: - Det er også gledelig at Stiftelsen Norconserv, som jo har sine aner trygt forankret i hermetikken, hele tiden har bakket opp tanken om et Måltidets Hus.

- Hva så med det gamle

Hermetikklaboratoriet på Ledaal?

- Det er en flott eiendom som etter hvert ble upraktisk for oss. Men det er et staselig bygg, underlagt restriksjoner fra Riksantikvaren når det gjelder modernisering og oppgradering. Heldigvis kjøpte Stavanger kommune eiendommen på Ledaal. Hvordan den skal utnyttes i fremtiden er ikke endelig avgjort.

SANGEREN BERGSLIEN

Administrerende direktør Helge Bergslien innrømmer at det har vært mye jobbing med både Måltidets Hus og andre ting. Som kjent, ingenting kommer av seg selv. Men kjenner vi ham rett, er han slett ikke

den som setter seg foran tv'en for å la seg berike av kvalitetsprogrammer som Baywatch og Karl & Co? Helge Bergslien ler. Og latteren er antakelig ett av hans varemerker, godt humør er et fremtredende karakteristika for matgeneralen på Ullandhaug.

- Hva gjør du når du ikke frekventerer matmiljøene i jobbsammenheng?

- Sofaen er ikke noe alternativ for meg, innrømmer han. - Egentlig handler det ikke om å koble av, det handler derimot om å koble seg på noe helt annet. Resultatet av dette er at du stort sett får jobben ut av systemet, og får fylt deg opp av andre ting. Som for eksem-

pel korsang. Å være med i et kor krever innsats og lagspill, for såvidt de samme mekanismene som du må forholde deg til i det daglige, men på et annet plan. Jeg liker koret, det krever noe av deg - dog i en annen dimensjon enn i jobben. Jeg er også med i en bridge-klubb. Også denne krever at du er til stede. Ikke minst er Helge Bergslien glad i hyttelivet i Sirdalen: - Her er vi fjernt fra byens larm. Her kan vi virkelig lade opp batteriene, for å bruke en noe slitt frase, sier 56-åringen og innrømmer at han er nysgjerrig på å smake både det ene og det andre. - Jeg er åpen for det meste og smaker gjerne på en kråkebolle eller to fra Rygjabø på Finnøy, eller en saftig biff, eller australsk kenguru, sier han og røper at han i tillegg er en ihuga samler av reklamekulepener.

NORWEGIAN CENTRE OF EXPERTISE

At Rogaland fikk status som Norwegian Centre of Expertise (NCE) innen culinology - dvs. mat - er et pre for hele matmiljøet, ifølge Bergslien. Tildelingen innebærer en årlig finansiering på ti millioner kroner, og i bakgrunnen står 24 sentrale aktører i den rogalandiske matklyngen, inkludert matprodusenter, FoU-miljøer og forvaltningsorganer. NCE er et 10-årig program rettet mot næringsklynger med ambisjoner og strategier og et betydelig potensial for videre vekst, sier han og føyer til: - Måltidets Hus skal også fungere som et Petter Smart-sted. Her må vi sørge for at ideer får aksept for å bli kastet opp i luften, vi skal søke etter uoppdagede, kommersialiserbare ideer som ender opp i konkret, kommersiell business. Vi må være bevisste på å bygge et profesjonelt, faglig miljø som er åpent for å la tankene fly, for deretter å ta dem ned i en strukturert ramme. Deretter er det kremmerånden som må på banen: Nå skal vi tenke forretning.

Alt dette, ifølge Helge Bergslien, som startet sin karriere på Høgskolen i Stavanger som nyutdannet humanfysiolog fra Universitetet i Bergen.

- I tiden som kommer må vi jobbe for at mat og måltidet blir en viktig kvalitativ del i hverdagen vår. Jeg kan for eksempel se for meg at Måltidets Hus åpner dørene for familiene etter søndagsturen i Sørmarka. Men her vil gjestene definitivt ikke bli servert vaffer. Eller kanskje vi skal invitere til en filmkveld med matservering? Det er bare fantasien som setter begrensninger for oss. Uansett skal vi glede oss over at Rogaland - gjennom Måltidets Hus - blir enda tydeligere på det kulinariske kartet!

- Hele mat-N

Mikroskopøvelse med studenter på UMB ved Ås. Framover vil Stavanger ha et tett samarbeid med Ås-miljøet. Foto: Håkon Sparre.

Lengst til venstre: Masterstudent Sondre Eikås ved Universitetet for miljø- og biovitenskap (UMB) kjøpte seg en liter matolje i butikken og lagde sin egen biodiesel. Foto: Håkon Sparre.

Til venstre: Vishwanath Patil ved en av IPF's bioreaktorer på NLH. Foto: Håkon Sparre.

Norge ser mot Stavanger nå

- Resten av landets matmiljø registrerer nå at det er i Stavanger og Rogaland det hele foregår, sier Carsten Arnt-Jensen. Nå oppfordrer han det nye kraftsenteret på Ullandhaug til å jobbe for et nært samarbeid med Universitetet for miljø- og biovitenskap (UMB) på Ås.

Tekst: Harald Minge

Den tidligere forskningsdirektøren sitter fortsatt sentralt i Ås-miljøet, og er en av de personene som har best oversikt over verdiskapningen i matnæringen i Norge. Rundt 1.400 personer er tilknyttet universitetet, som tar seg av basisoppgavene for forskning innen mat, miljø, bioteknologi, akvakultur, helse og næringsutvikling. Etter etableringen av Måltidets Hus i Stavanger ser han nye muligheter.

- Nå handler det plutselig om nasjonal samhandling på et helt annet nivå. Stavanger kan tilføre Ås mye, og det må snarest nedsettes et forum som ser på samarbeidsmulighetene. Her står nasjonale interesser på spill fordi det ikke lenger handler om å mette 4.5 millioner nordmenn, sier Arnt-Jensen, og sikter til det internasjonale markedet.

- Paul Bocuse sier at Stavanger-regionen har verdens beste kokker og klandens beste råvarer – både når det gjelder kjøtt og grønt. Stavanger og Ås vil kunne utvikle ekstreme produkter som blir etterspurt i andre land. Vi kan altså produsere det beste i verden, og da blir det vanskelig for meg å forstå hvorfor vi er så redde for WTO, sier han.

ENKELTPERSONER TOK GREP

Arnt-Jensen ser nå en struktur når det gjelder utvikling av matprodukter i landet som spennende.

- Oslo kan du bare glemme, nå handler det om Stavanger, Ås og noen mindre miljøer som i Lom og Verdal. Enkelt personer har vært viktige for å bygge opp Måltidets hus i Stavanger. Regionen har sterke personligheter som har tatt grep, og som har fått det til. Dette har spesielt vært mangelfullt i resten av landbruks-Norge. Folk

som Harald Osa, Hallvard Ween, Eivind Hålien og Helge Bergslien. De har staket ut en kurs og fått fylket og mange av de mest sentrale aktørene med. Dette foregår etter prinsippene til Nils Arne Eggen og Egil Drillo

Olsen om samhandling. Før har vi dessuten rotet rundt på midtbanen, men nå går vi rett på mål, sier Arnt-Jensen.

Stavanger har blitt matnæringsens nye kraftsenter i Norge, og feier de fleste andre av banen, mener tidligere forskningsdirektør ved Universitetet for miljø- og biovitenskap på Ås, Carsten Arnt-Jensen.

Foto: Li Grosjean.

FRAMTIDEN I STAVANGER

På tross av at Ås har et kompetent forskerkorps, mener Arnt-Jensen at matnæringen i Norge har vært preget av manglende utvikling.

- I Stavanger ser vi nå en innovasjonsevne som er imponerende. Mitt inntrykk er at Ås lever litt i fortiden. I motsetning til dere i Vest, har man ikke trukket inn miljøer fra næringene. I det hele tatt er Rogaland mer næringsorientert – nettopp fordi dere trekker inn produksjonsmiljøene.

Arnt Jensen er spent på hvor Norge er om ti år.

- Mangelen på langsiktighet har preget matnæringen i Norge. Da Bjarne Håkonsen var landbruksminister, var det et visst trøkk i forbindelse med det såkalte verdiskapningsprogrammet, men så dabbet det av igjen. Norge er et lite land med mange små aktører, og da må vi samhandle for å oppnå resultater, avslutter han.

”Oslo kan du bare glemme, nå handler det om Stavanger, Ås og noen mindre miljøer som i Lom og Verdal.

Carsten Arnt-Jensen

Her begynner det

Når Geir Skeie går til topps i Bocuse d'Or, eller at Måltidets Hus åpner på Ullandhaug, skyldes det målrettet vilje og at alt henger sammen med alt, og i bunn av det hele ligger et tverrfaglig opplæringstilbud i videregående skole.

Tekst: Jan Gjerde
Foto: Philip Tornes/
BITMAP

Deres oppgave er å tilby ungdom innsikt i mulighetene, gi dem positive selvutviklende holdninger og grunnleggende fagkompetanse, forteller Anne Dorthe Magnus Ask, fagavdelingssjef for Restaurant og matfag ved Godalen videregående skole i Stavanger.

- Det betyr svært mye for rekrutteringen til denne store og mangfoldige næringen at de som ønsker det får anledning til å delta i ulike konkurranser. Hele profesjonsmiljøet gleder seg og løfter seg når noen av "våre" går til topps, sier Magnus Ask, som selv er fagutdannet kokk.

- Som en del av mitt engasjement har jeg vært med å arrangere norgescup for kokke- og servitørlærlinger. Det er Kokkenes Mesterlaug Rogaland, som jeg er medlem av, som står bak akkurat denne konkurransen, og Geir Skeie har vært både deltaker og lagleder på cupen. En flott ambassadør for faget. Samtidig må vi ikke glemme at det er grasrota som utgjør hovedtyngden av det matfaglige miljøet. Vi stimulerer til de pålitelige, gode holdningene – ikke alle kan bli direktører. Matfylket Rogaland som strategisk begrep for næringsutvikling er ikke mulig uten at vi også lykkes med å rekruttere ungdom til de i alt 12 faglinjene som inngår i vårt opplæringstilbud, understreker Magnus Ask.

BEHOV FOR HÅNDVERKERE

Godalen videregående skole er fortsatt av Stavanger Yrkesskole og Bergeland videregående skole. Skolen har således sine røtter som offentlig yrkesfaglig tilbud som går tilbake til 1876. Den sprang ut av byens økende behov for håndverkere i Stavanger på 1800-tallet. Skolen flyttet fra "byen" til området ved

det tidligere Strømvig friluftsbad med sin første avdeling i 1968, og i 1982 ble all undervisning samlet der. Tilsvarende yrkesrettede videregående skoler har vi ellers i Rogaland på Jåttå, i Time, på Finnøy og i Nord-fylket.

- Når det gjelder mat og matkultur tenker jeg på husmorens rolle. Den første kommunale husmorskole ble opprettet i Stavanger i 1912. Og ved siden av Bibelen var vel "Økonomisk kokebok" fra Dreyer et vanlig innslag i de tusen hjem i mange generasjoner?

- Selv om det nå utgis over hundre matbøker bare i Norge i løpet av et år, er Hanna Winsnes' "Lærebog i de forskjellige grene af husholdningen" fra 1845 og "Økonomisk kokebok" selve fundamentet. Gourmet-kulturen og ulike andre spennende konsepter har sin plass i bransjen, og samfunnet har forandret seg. Det finnes ikke husmorskoler lenger og det er nødvendigvis heller ikke mor som står for matlagingen i hjemmet. Til grunn for alle matfagene ligger prinsippene om sunn mat, slik de er blitt formidlet fra generasjon til generasjon. Her på skolen serverer vi én dag i uken gratis frokost til alle elevene basert på prinsippene om sunn kost. Hver morgen får de tilbud om havregrøt. Ellers har den avdelingen jeg leder ansvaret for tre kantiner og en kjøttbutikk her ved skolen. Vi har også et ansvar for å videreføre gode og sunne holdninger til kost og behandling av mat, sier Magnus Ask.

- I faktaboksen har vi regnet opp alle yrkene som matfaglinjene ved skolen åpner opp for. Det må være litt av en utfordring for ungdom å gjøre sine valg?

- Etter Ungdomsskolen må elevene velge mellom almenfaglig studieretning og yrkesrettet opplæring. Det første året hos oss gir vi elevene en oversikt over mulighetene, de blir kjent med og skal kunne en del om det enkelte fag som pølsemaker, kjøttskjærer, servitør, kokk eller fagoperatør i matvareproduksjon,

Anne Dorthe Magnus Ask

- Kokkefagbrev
- Adjunkt innen restaurant og matfag
- Stavanger lærerhøgskole (Ped sem)
- Statens næringsmiddel høgskole i Trondheim
- Høgskolen i Agder (SOS ped)
- Allsidig praksis innen Hotell og restaurant bransjen

for å nevne noen retninger. Samtidig som vi legger vekt på det tverrfaglige, søker vi å stimulere elevenes evne til å gjøre sine valg og å sette seg sine egne, personlige mål. Det andre året kan eleven velge spesialisering innen Matfag og Restaurant. Begge årene er det fellesfag som naturfag, matematikk, norsk, engelsk, samfunnsfag og kroppsøving. Mens Programfagene innen linjevalget er tilpasset fagområdet. Alle lærerne i programfagene er selv fagfolk på sine områder. Etter de to årene hos oss kan elevene søke jobb eller læreplass i en lærlingbedrift og videreutdanne seg til svenn eller mester i faget. Elevene følges da opp av bransjen som ofte har egne opplæringskontorer som avlaster bedriftene.

MANGE SOM SLUTTER?

- Enkelte restaurant- og matfag regnes som slitsomme, blant annet på grunn av ubekvem arbeidstid. Er det mange som faller av lasset?

- I alle sammenhenger understreker jeg at det er opp til den enkelte å velge en retning for yrkeslivet som passer til interesser, motivasjon og livssituasjon. For min egen del syntes jeg at det var

en stor fordel at jeg kunne ta ettermiddags- og kveldsøkt da ungene var små. I andre perioder valgte jeg morgenskiftene. Mulighetene er så mange. Man kan arbeide 08 til 16 i en kantine eller i en butikk- eller slakteribedrift, f. eks. Eller fjorten dager på og fjorten dager av på utenlandsferje. Og skulle man seinere i karrieren velge å skifte spor, vil en solid fagutdannelse alltid komme godt med. Selv har jeg bygget på med både høyskole- og universitetsutdanning, men det er kokk jeg er.

- Du har prøvd det meste, fra gourmékokk i Jans mat- og Vinhus til institusjonskokk. Så har du vært lærer i del år og nå fagavdelingssjef.

- For meg er yrket mitt både jobb og hobby. Jeg er med i Kokkenes Mesterlaug, og derigjennom får jeg blant annet kontakt med mange av de prosjektene som skal fremme norsk matkultur og matkvalitet, både de som er initiert av bransjeinteresser og de hvor staten kommer inn med bidrag. "Det norske måltid" og prosjektet "Smaken av Norge", hvor finalen ble arrangert i Stavanger i høst med Næringsforeningen som organisator, er eksempler på aktiviteter som engasjerer meg. Jeg er også

styremedlem i Det Norske kjøkken og Norske Kokkemesternes Landsforening, så jeg får en føling med hva som rører seg også nasjonalt. La meg avslutte med at vi også har et kjempefint samarbeid med mange matindustrielle aktører i regionen, som Nortura, Tine, Holmens og Marine Harvest. Det kan lett blir galt å framheve noen spesielt, men Magnus Skretting er

noe for seg selv når det gjelder engasjement og evne til å inspirere! I det hele tatt: Når vi diskuterer konsensuskulturen i regionen, må vi også få med den verdien det har at vi har evnen til å løfte i flokk. Det er derfor vi får til så mye, også innenfor mitt fagområde, avslutter Anne Dorthe Magnus Ask.

FAKTA OM GODALEN VIDEREGÅENDE SKOLE

Skolen ligger flott til i Storhaug bydel i Stavanger med utsikt mot Gandsfjorden. Den er en av de største videregående skolene i fylket og disponerer 20.000 kvadratmeter grunnflate. Den har ca. 750 elever fordelt på 6 yrkesfaglige utdanningsprogram. 150 ansatte, hvorav 125 lærere. Fagavdelingen for Restaurant- og matfag tilbyr undervisning over to år: Vg1 hvor elevene får en smakebit på 12 ulike yrker før de bestemmer seg for veien videre med praktisk erfaring fra yrker, som butikkslakter, pøsemaker, kjøttskjærer, slakter, institusjonskokk, servitør, kokk, fiskehandler, baker, kon-

ditor, fagarbeider i sjømat og fagoperatør i matvareproduksjon. VG2 er delt i to fagretninger: Kokk- og servitørfag disponerer et nytt og moderne kjøkken med tilhørende restaurant/servitørrom m/bar. På kjøkkenet lages alt fra tradisjonsrik norsk husmannskost til perfekt sammensatte gourmetmåltid. Matfag omfatter opplæring som baker, butikkslakter, kjøttskjærer, konditor, pøsemaker, slakter, fagarbeider i sjømat, fagoperatør i matvareproduksjon eller fiskehandler. Her finnes både bakeri og verksted for produksjon av kjøttvarer.

<http://www.godalen.vgs.no>

Stavanger kan få verdensk

Gastronomisk Institutt serverte varm fiskesuppe til sultne franskmenn i mathovedstaden Lyon.

Franskmenn fikk smaken på Stavanger-regionen

NCE Culinology og en rekke mataktører fra Stavanger-regionen serverte fiskesuppe, kveite, torsk og reker til franskmenn under Bocuse d'Or i Lyon. Det falt i smak.

Målet med å presentere Stavanger-regionens matmiljø i Lyon er å opprettholde de gode relasjonene regionen har med matmiljøet i Lyon, en av verdens viktigste matbyer. Stavanger arrangerte i fjor europamesterskapet Bocuse d'Or Europe, og ble samtidig medlem av matnettverket Delice. Det er derfor naturlig at vi var synlige under kokkemesterskapet

Bocuse d'Or og matmessen Sihra, forteller daglig leder i NCE Culinology, Anne Siri Høiland.

Marine Harvest var på plass med kveite fra Hjelmeland. Figgjo presenterte sine nyeste fat. I tillegg var det representanter fra Bocuse d'Or Norge, Finny Sirevåg, Region Stavanger, Stavanger-regionen Næringsutvikling, Gastronomisk Institutt, Fagforum for Mat & Drikke, Gladmat, Rogaland fylkeskommune og Norges Kokkemesteres Landsforening.

En av de besøkende på standen var viseordfører i Lyon, og leder av det inter-

nasjonale matnettverket Delice, Jean-Michel Daclin. – Jeg er her for å lære mer om matmiljøet i Stavanger-regionen. Vi ser frem til et godt samarbeid med Stavanger gjennom Delice.

Andre byer i Delice-nettverket som Osaka og Lausanne var også i samtaler med representanter fra Stavanger-regionen under Bocuse d'Or. Lausanne uttrykte bl.a. et ønske om samarbeid mellom hotellfagskoler i Lausanne og Stavanger.

ongress for kokker i 2014

Fjorårets suksess med Bocuse d'Or Europe og Kulinariske Stavanger, viste til fulle Norges og Stavangers posisjon i matmiljøet. Med dette som bakgrunn har Norges Kokkemesteres Landsforening og Buffet as tatt initiativ til å bringe et nytt internasjonalt mat-arrangement til Norge og Stavanger, nemlig WACS (World Association of Chefs Societies) i 2014.

I Lyon: Cathrine Gjertsen
(tekst og foto)

Gissur Gudmundsson, nyvalgt verdenspresident i WACS fra Island, mener Stavangers sjanser er gode.

– Dere har mye kunnskap om organisasjonen og arrangementet. I tillegg jobber dere godt med å selge inn byen og det matfaglige miljøet, sier han.

WACS Congress ble arrangert i Norge og Stavanger, for første gang i 1994.

– Arrangementet var en suksess, og vi fikk satt Stavanger på kartet, forteller Sigve Skretting, som jobber med å selge inn Stavanger som vertskap i 2014. Sammen med Norges Kokkemesteres Landsforening, Innovasjon Norge og en rekke andre regionale aktører jobbes det nå med overbevise WACS om at Stavanger er stedet. Under matmessen Sihra og kokkemesterskapet Bocuse d'Or i Lyon, var Skretting på plass for å ha møter med WACS-presidenten. At presidenten er fra et nordisk land, kan hjelpe Stavangers søknad, mener Skretting.

– Det ligger mye politikk i hvilke land som får arrangere mesterskapet. En islandsk president betyr derfor mye for oss. Gudmundsson ønsker å representere Norden. I tillegg kjenner han de nordiske land godt.

VERDENS STØRSTE KOKKE-NETTVERK

WACS har over åtte millioner medlemmer og finnes i 81 land verden over. Organisasjonen er verdens største kokkenettverk, og ble startet ved Sorbonne

universitetet i Paris i 1928. I tillegg til å være et viktig nettverk for kokker, er organisasjonen bl.a. ansvarlig for regelverket til kokke-OL. De arrangerer flere konkur-

ranser og tilbyr også utdanning og kurs. WACS er også kjent for sine hjelpeprogram, kan Gudmundsson fortelle. De jobber aktivt for å gi fattige ungdommer i verden mulighet til å ta kokkeutdanning.

– Da tsunamien kom i Asia, fikk de lokale kokkeforeningene midler til å kjøpe klær, mat og bl.a. båter til familier som ble rammet, slik at de kunne fange fisk, sier han.

Gissur Gudmundsson

GLOBAL CHEFS CHALLENGE

WACS sitt svar på Bocuse d'Or er Global Chefs Challenge. Kokkekonkurransen som arrangeres under WACS World Congress er en individuell kokkekonkurranse. Det arrangeres syv delfinaler rundt omkring i verden, før finalen under WACS. Konkurransen er ikke så kostbar å delta på.

– Her har deltakere fra fattige land samme utgangspunkt for å vinne som kandidater fra rike land, forteller Gudmundsson som ser fram til et spennende tid fram til 2010, da faller nemlig avgjørelsen om hvem som blir arrangør for WACS 2014.

– Nå begynner valgkampen for alvor, avslutter han.

God kundebehandling er å ta selv de minste ting på alvor

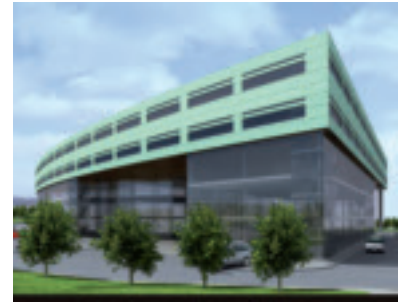
Vår kundebehandling er preget av ansvarlighet, enkel og effektiv kundekontakt og god kundeoppfølging.

Derfor har vi:

- Egne prosjektutviklere, interiørkonsulenter og montører
- Egne sjåfører
- Egne serviceteknikere

Magnar Eikeland AS har distriktets mest komplette vareutvalg innen interiørløsninger, kontormaskiner og data- og kontorrekvisita.

Sentralt og profilert på Forus Vassbotnen 19

Vi søker leietakere til nytt bygg på ca 16. 500 m2 kontorareal.

Foruten en meget sentral plassering på Forus Vest vil det bli lagt vekt på :

- Moderne arkitektur
- Fleksible løsninger
- Muligheter for mindre eller større enheter
- Planlagt auditorium
- Felles kantine med takterasse
- Innflytting 2010

For mer informasjon:

kontakt megler på tlf. 51 91 00 50 eller mail stavanger@mork-partners.no

Innovativ

Hilde Eik og kollega
(skjult) ved samlebåndet.

tradisjonsmat på 1-2-3

Ferdige retter klar for oppvarming blir stadig mer populære for oss nordmenn. Fjordkjøkken i Hå produserer vakuumpakkede ferdigmiddager under merkenavnet Fjordland, og har en omsetning på rundt 300 millioner kroner.

Tekst: Elianne Strøm
Foto: Elisabeth Tønnessen

Det hele begynte som et innovasjonsprosjekt i Fagforum for Mat og Drikke hvor ideen var å få til økt samarbeid mellom aktørene i verdikjeden. Nofima Norconserv AS, sammen med kokkemiljøet Gastronomisk Institutt (GI) og næringslivet tok tak, og resultatet førte til etableringen av Fjordkjøkken i 1996.

- Eierne og vi er alle med i Fagforum for Mat og Drikke her i Rogaland. I dette miljøet finnes et omfattende og veletablert nettverk for bedrifter og institusjoner innen matsektoren i Rogaland. Vi har benyttet oss av denne kompetansen, og både Nofima og GI har hjulpet oss med produktutvikling og kvalitetskontroll, sier daglig leder Jarle Vidvei.

KJØTTKAKER PÅ TOPP

I dag produserer Fjordkjøkken ca. 50 forskjellige produkter for Fjordland. Sortimentet består av tradisjonelle norske og internasjonale retter, samt sesongprodukter. Fårikål, svinestek, kokt laks og steinbitkaker representerer det gode gamle norske, mens flere kylling- og pastaretter har sluppet inn. Måltidene er produsert på Varhaug og er i størst mulig grad basert på norske råvarer.

- Den mest populære enkeltretten er kjøttkaker, som står for den største delen av omsetningen, sier Vidvei.

Det er tradisjonsmaten som er mest populær, og i tillegg til disse rettene er det stor pågang på julematen i månedene før jul, kan Vidvei fortelle. Han mener at markedet for ferdigmat er i vekst og at mangfoldet øker. Han tør også påstå at de er med på å bevare tradisjonsmaten.

- Folk har ikke tid til å lage norsk tradisjonsmat lenger. Ved å benytte våre produkter, kan de fremdeles få et godt tradisjonsrikt måltid, selv i en travel hverdag.

FRA KJØKKENOPPSKRIFT PÅ HÅ, TIL FERDIG MIDDAG I Å

Bedriften eies av Tine, Nortura, Felleskjøpet Rogaland og Agder, Brødrene Sirevåg og Neptun, og har 125 ansatte. Det er ikke lenge siden Fjordkjøkken så seg nødt til å utvide, og nå rommer bedriftens produksjonsarealer hele 11.000 m². Fjordkjøkken distribuerer ferdigmat til hele landets befolkning. Med Tine sitt distribusjonsnett, leveres kjøttkaker og fiskeboller fra Hå til hele landet, to ganger i uken.

Selv om Fjordkjøkken har en svært dominerende markedsandel innenfor norskproduserte ferdigretter, er de ikke eneste aktør på markedet. Toro og Kjedenes egne varemerker (EMV) er rettet mot de som ikke har tid eller ork til å lage middag på vanlig måte. Felles for alle ferdigproduktene er at de er vakuumpakket og "forhåndskokt" på fabrikken, slik at tilberedningen bare tar noen minutter i kokende vann hjemme på kjøkkenet.

Prosessen fra idé til ferdig produkt foregår i et nært samarbeid med Fjordland. Fjordland står for produktutviklingen, mens Fjordkjøkken står for produksjonen. Fjordland utvikler og foredler ideer basert hovedsakelig på sine eieres råvarer. De kommer med en "kjøkkenoppskrift" hvor Fjordkjøkken skal gjøre den om i industriskala.

- Vi går ofte noen runder før vi er enige om resultatet, sier Vidvei. Det lages prøver og det smakes. Når vi er enige, går Fjordland i gang med designutviklingen, mens vi går i gang med produksjonen. I tillegg til å delta i produktutviklingen, er Fjordland ansvarlig for merkevarebyggingen og salget.

MATFYLKET ROGALAND

Det har ikke vært lett å få til samarbeid i fylket, men Vidvei mener helt klart at Rogaland bør kunne stå sterkt når det gjelder innovasjon og utvikling innenfor mat. Fylket har lang tradisjon med å utnytte frodig jord, mildt klima og et rikt hav til matproduksjon.

- Vi har et svært godt grunnlag for matproduksjon her i regionen: kjøtt, fisk, grønnsaker og en stor foredlingsindustri, sier Vidvei. Fjordkjøkken er et eksempel på hva vi kan få til hvis vi vil, men det er ikke lett. De fleste har nok med sitt. Han peker på at det trengs pådrivere som kan trekke i tråder og holde tak i prosjektene.

Gladmat, Buffet og Måltidets Hus er andre gode eksempler på hva godt samarbeid i matfylket har bidratt til. Vidvei gleder seg til Måltidets Hus står klart i mai. Huset vil være med på å utvikle regionens matmiljø, og ikke minst sette Matfylket Rogaland på kartet. Selv ser de fram til å kunne samarbeide med de forskjellige kompetansemiljøene som huset vil romme, deriblant Nofima Norconserv.

- Her får vi muligheter til testing, sensoriske panel og tilgang til diverse utstyr som vi selv ikke har. Måltidets Hus er et fantastisk prosjekt, vi gleder oss til det står klart. Huset vil være en fantastisk bidragsyter til både næringen og samfunnet generelt. Her vil kunnskap og formidling bidra til utvikling av norsk mat- og måltidsnæring, avslutter Vidvei.

Fjordland kalkunbryst.

Stor interesse for Ledersk

- Vi hadde høye forventninger til Lederskolen på forhånd, og de ble absolutt innfridd, sier Tina Olsen, letesjef i GDF SUEZ. Sammen med 200 andre deltok hun på Lederskolens første samling på BI.

Tekst: Harald Minge
Foto: Philip Ternes/BITMAP

Sammen med Liv Jakobsen, Anbjørg Aksnes og Anne Grethe Næss oppsummerte Tina Olsen høyskolelektor Kjetil Eikesets foredrag med tittelen "Ledelse, makt og mening".

- Ingen tvil om at dette ga mersmak. Det spennende er at gammelt tankegods kommer til sin rett igjen og kan brukes til å håndtere dagens utfordringer. Denne samlingen var høyrelevant, hevder de. Alle fire tar et masterprogram i ledelse på BI i år, og supplerte med å delta på Næringsforeningens lederskole.

- Vårt inntrykk er at de fleste hadde utbytte av dette. Fokuset er helt rett, nemlig at ledere må få andre til å blomstre og ikke bare tenke på å framheve seg selv. I vanskelige tider trenger vi ledere som tror på noe, og som tenker langsiktig, sier Næss.

HVORFOR ER DU LEDER?

Kjetil Eikeset reflekterte rundt selve lederrollen.

- Du må vite hvorfor du er leder, og ledelse er en meningsskapende aktivitet, framholdt han. Han ba oss gå forbi hylene av amerikansk lederlitteratur på flyplassene og heller lese Ibsen.

- Skal dere lese en bok om ledelse, så kjøp "Kongsemnene" fra 1863. Dette er et skuespill om ledelse som er kjemperelevant den dag i dag, sa han til en lydhør forsamling, som fikk servert historien om Håkon Håkonsen og Skule Jarl.

Selv har Eikeset gitt ut boken "Makt og verdighet". Med finanskrisen som bakteppe, fikk de mange tilhørerne vite at det er stor forskjell på å være leder og administrator.

- Det er et spørsmål om stabilitet eller nyskapning. Skal du gjøre tingene riktig, eller gjøre de riktige tingene? En leder må brenne for å oppnå noe. Han må ha en indre overbevisning, ha jernvilje, men samtidig kunne ha ambisjoner på vegne av andre, hevdet han.

GODE TILBAKEMELDINGER

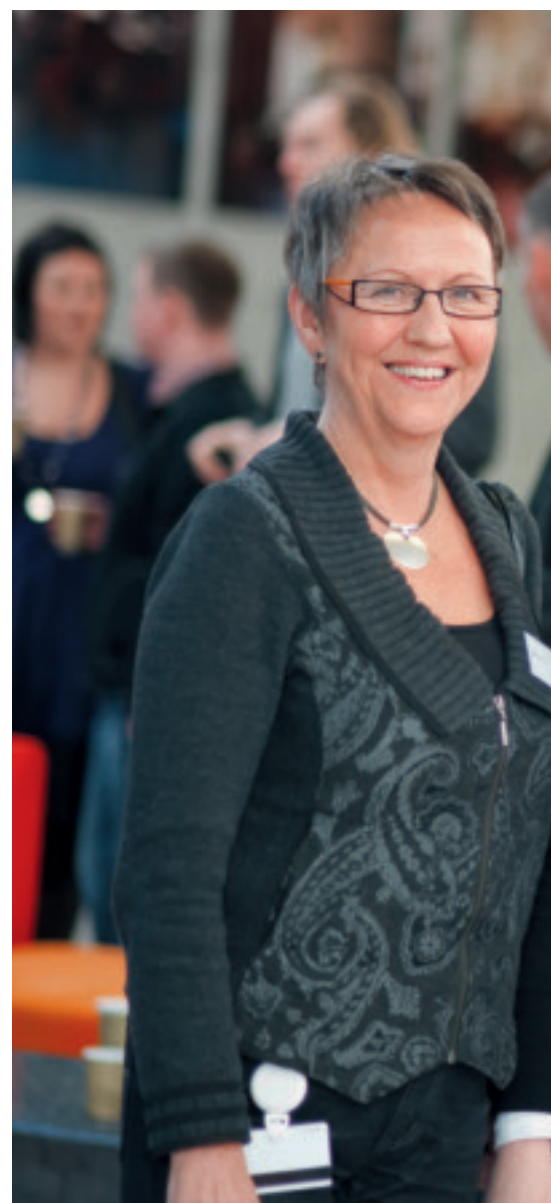
Evalueringsskjemaene tyder på at deltakerne var godt fornøyde. Hele 92 prosent akter å følge Lederskolen videre, og 97 prosent av de som svarte ga foreleseren toppkarakter.

- Dette er betryggende tilbakemeldinger som vi tar med oss videre. Vi har lagt listen høyt og skaffet adgang til landets fremste kompetanse innenfor lederutdanning, og til nå er de høye forventningene innfridd. Lederskolen har vært en suksess så langt, men skal utvikles videre, sier Jostein Soland, adm. direktør i Næringsforeningen.

BRA BESØK PÅ MØTENE

Til nå i år har Næringsforeningen merket sterk pågang til de mange møtene som arrangeres. Møteprogrammet er omfattende, men likevel stiller medlemmene opp. På en rekke møter har det vært ventelister, og Lederskolens tiltrekningskraft har ført til et bra økning. Soland tror dette er et tegn i tiden.

- Vi vet erfaringsmessig at folk søker sammen i tøffere tider. Og selv om ledelse nettopp går ut på å kunne forstå og takle forandring, kommer endringene mye kjappere nå. Og tilsynelatende med større virkninger. Da er det greit å komme sammen, møte BIs fremste eksperter på ledelse – og bli minnet om

at det fortsatt er lederskap og de lange linjene som gjelder, sier han.

BIs store auditorium måtte til for å huse de mange påmeldte til Lederskolen.

Lederskolen svarte definitivt til forventningene for denne gjengen. Fra venstre: Liv Jakobsen, Stavanger kommune, Tina Olsen GDF SUEZ, Anbjørg Aksnes, Stavanger kommune og Anne Grethe Næss, Stavanger kommune.

Kjetil Eikesets foredrag hadde tittelen ledelse, makt og mening. I evalueringen fra de frammøtte fikk han toppkarakter.

Geir Lunde var en av de mange på Lederskolens første samling. Her mingles det i pausen.

Byutviklerne i Kannik

I 1936 tegnet arkitekt Sverre Brandsberg-Dahl Telebygget i Kannik som ble ferdigstilt i 1938. Nå, 70 år senere, er Brandsberg-Dahls arkitekter hjemmehørende i det samme bygget i Kannik. Ringen er sluttet.

Tekst: Egil Rugland
Foto: Haagen Tangen Eriksen/
BITMAP

I dag teller Brandsberg-Dahls arkitekter 20 ansatte, og det har i de siste årene vært nok av oppgaver å ta fatt på.

- I de siste årene har vi måttet si nei til nye oppdrag, sier daglig leder Hans Jørgen Moe og seniorarkitekt Børge Brandsberg-Dahl, sønn av Sverre.

- Nå er vi i en annen situasjon. Det er snakk om å si ja til flest mulig oppdrag for å holde oppe aktiviteten. Finansuro med tilhørende sterkt redusert aktivitet i byggemarkedet, økende ledighet i bygg- og anleggsbransjen og drastisk nedgang i antall igangsatte prosjekter rammer også arkitektene.

- Arkitekter er en kanskje en yrkesgruppe som først blir rammet i en tid med finansuro, sier Moe og Brandsberg-Dahl.

FEITE ÅR

- Vi har noen hektiske og gode år bak oss, men dagens situasjon gjør at det gir oss en anledning til å tenke i nye baner. De vanlige leilighetsprosjektene er ikke lenger like lette å selge, samtidig som det er mange som fortsatt mangler et botilbud. Nå er kanskje tiden inne til å utvikle boliger for de som til nå har falt utenfor, gjerne i et offentlig/privat samarbeid. Det er også andre oppgaver som kan bli aktuelle.

REHABILITERING TREHUS

- Det er et stort behov på rehabiliteringsmarkedet, sier Hans Jørgen Moe. Boligmassen trenger oppussing og omsorg. Med dagens energikrav er det klart at mye av det man har av trehusbyggelse ikke er i samsvar med de nye energikravene.

- Mange eldre verneverdige trehus er i skral forfatning og må tilpasses det nye lovverket. Her mener vi at det er behov for å tenke nytt, og ikke bare statisk vern.

Det ingen tvil om at Brandsberg-Dahl arkitekter har vært med på å prege byutvikling og næringsutvikling i Stavanger-regionen. Det enklaste er å ta turen til Lagårdsveien som like gjerne kunne vært omdøpt til "Brandsberg-Dahls aveny" med bygg som det nye politikammeret med utvidelse, Skattens

hus og nå Statens hus som skal stå ferdig neste år. Dette er prosjekter som er utviklet i samarbeid med entreprenørselskapet Block Berge Bygg som Brandsberg-Dahl har jobbet med siden 1980-årene.

Andre Brandsberg-Dahl-prosjekter som har sitt preg på byen er BI, Fiskepirterminalen, Straen Terrasse, Torgterrassen, Bjergsted terrasse og Store Blå på Verven bare for å nevne noen.

- Hvordan kan arkitekter bidra til å prege by- og næringsutvikling?

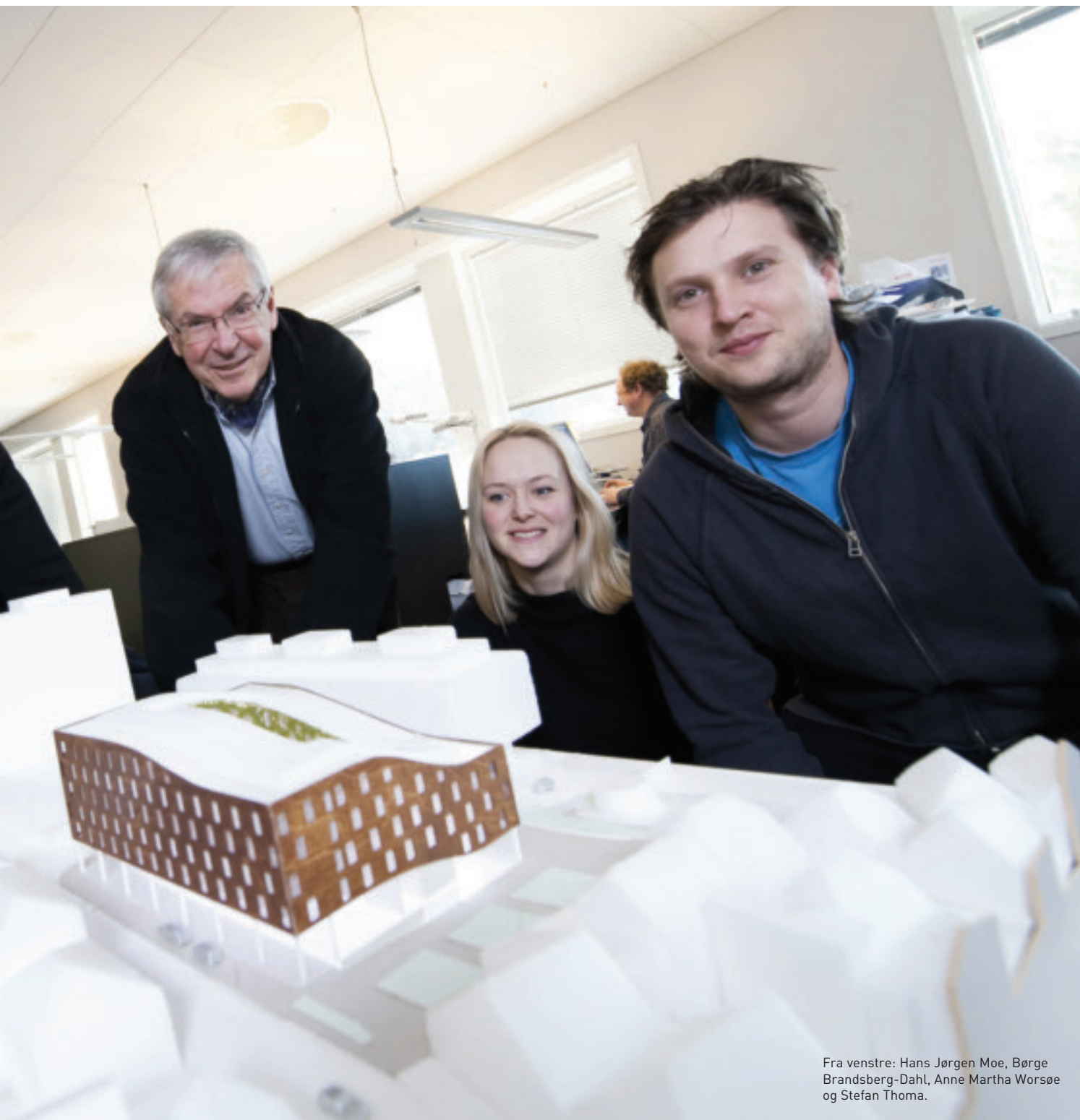
OFFENTLIG KONKURRANSE

- I byutvikling har arkitekter størst påvir-

kningskraft når det utlyses konkurranser i offentlig regi, sier Hans Jørgen Moe. Tusenårsstedet som fikk en flott løsning, er et eksempel på det. Nå håper vi at det kommer en sårt etterlengtet konkurranse for utbyggingen av Nytorget som er et viktig knutepunkt for forbindelsen mellom sentrum og østre bydel. Det er noe vi trenger.

- De fleste utbyggingsoppgaver starter med at det fremmes en privat reguleringsplan på vegne av en eller flere tomteeiere. Det er oppdrag som oftest er mer preget av tomteutviklers behov enn av helhetlig planlegging.

Fra venstre: Hans Jørgen Moe, Børge Brandsberg-Dahl, Anne Martha Worsøe og Stefan Thoma.

- Offentlige oppdrag gir oss større påvirkning, det bidrar også til debatt og gjør det lettere å se helheten i prosjektene. Men oppdrag fra private utbyggere og offentlig sektor er selvsagt like viktige for oss.

Nå er det en overdrivelse å si at det har vært rungende enighet om utbyggingsprosjektene i Stavanger sentrum.

HOLMEN-OMRÅDET

- Utbyggingen på Holmen har vært uheldig, sier Hans Jørgen Moe. Området fungerer ikke godt nok i dag, mener han.

- Vi hadde selv et forslag til både hotell

og kino som det ikke ble noe av fordi høyden ikke ble godkjent. Men høyden var likevel lavere enn dagens løsning som ble valgt av politikerne. Området trenger en funksjon som kan skape aktivitet og bidra til å utvide sentrum. Et høyt og tungt boligkvarter ble feil.

- Det er et velkjent grep i byplanlegging å bruke en offentlig, aktivitetsskapende funksjon til å vitalisere en bydel som fungerer dårlig. Operaen i Bjørvika er et godt eksempel på det. I Stavanger er plasseringen av Oljemuseet noe tilsvarende, men da valg av tomten til Konserthuset ble gjort, ble nærhet til musikkskolen

prioritert fremfor byutviklingspotensialet som ligger i plasseringen av et så viktig bygg.

ØSTRE BYDEL

Brandsberg-Dahl har tegnet BI i østre bydel og er opptatt av bydelen.

- Østre bydel har et kjempepotensial, og Tou Scene kan bli et viktig bidrag til å skape mangfold. Det er viktig at ikke all småindustri i området konverteres til boliger. Bydelen trenger også arbeidsplasser.

- I Jåttåvågen er det tenkt riktig med et mangfold av boliger, offentlig service,

næringsbygg og forretninger. Det er ikke blitt en soveby, og tetthet er ikke blitt et problem. Det er ingen grunn til å være skeptisk til tetthet når det satses på kvalitet, snarere tvert i mot.

FORUS

Det største utbyggingsområdet i regionen er Forus-området.

- Forus-området har nå fått en reguleringsplan som burde vært på plass fra startfasen. Området har forandret karakter fra å være et område for industribygg og næringspark til kontor- og forretningsbygg. Dette er et område som er helt avhengig av at infrastrukturen med bybane, kollektivtraseer og grøntarealer fungerer og får folk effektivt frem til arbeidsplassene. Brandsberg-Dahl har i løpet av de siste årene hatt prosjekter på totalt 150 000 m² næringsbygg på Forus i samarbeid med Seabrokers.

- Forus-området er ikke preget av streng byutvikling, men Seabrokers har løftet området med sine prosjekter med fokus på kvalitet, design og utearealer. Det er særpreg på byggene.

LANDEMERKER

Det kan vi trygt si at det er ved de to siste prosjektene til Brandsberg-Dahl arkitekter og Seabrokers. Det planlagte World Trade Center har en høyde på 126 meter, mens Fønix-bygget til SpareBank1 SR Bank har en høyde på 106 meter og vil bli ruvende landemerker på Forus.

Byggene er lokalisert på hver sin side av en prosjektert bybane og blir et møtepunkt i akse mellom de tre kommunene Stavanger, Sandnes og Sola.

- Det er vanskelig å si om prosjektene blir gjennomført, sier Moe, men Fønix-bygget er kommet lengst i planleggingen og er allerede godkjent med tanke på høyder og utnyttelse. World Trade Center må gjennom en reguleringsplan. Dette er

to bygg med skulpturelt preg med spesiell geometri. Vi har tenkt helhetlig med utgangspunkt at de to byggene spiller sammen, sier Hans Jørgen Moe.

Brandsberg-Dahl arkitekter hadde en omsetning i 2008 på 23 millioner kroner. I 2007 var omsetningen 20 millioner kroner.

Best på Travel Management

Som forretningskunde hos VIA Travel får du din egen kontaktperson. Dette er en kreativ og svært løsningsorientert person med stor kunnskap og innsikt i markedet. En som ringer og gir råd og vink, informerer om nye produkter og som hjelper deg med å lage en fornuftig reisepolicy. Målsetningen er å strømlinjeforme dine innkjøp av reiseprodukter, effektivisere dine innkjøpsrutiner, og senke dine totale reisekostnader.

Fornøyde kunder er våre viktigste ambassadører!

Ønsker du å høre hva vi kan gjøre for din bedrift, ring vår salgssjef Tomas Bolme på 51 44 44 52, eller send en epost til tomas.bolme@viatravel.no

VIA Travel Stavanger kan tilby:

- Svært høy tilgjengelighet
- 24 timer service ved nød- og hastebestillinger
- Spesiellpriser og kompetanse innen Offshore og Marine segmentet
- En av markedets beste selvbookingsløsninger
 - dokumenterte besparelser opp mot 30%
 - ett søk gir deg oversikt over alle tilbydere og priser
- Kjøp av Miljøkvoter
- Egen avdeling for alle typer Arrangement og Gruppereiser
- Ferie & Fritids avdeling med stor kunnskap om alle typer pakkereiser, weekend turer, opplevelsesturer, cruise og charter

Kraft fra damp i Sauda

– Få behandlingstida ned – og sett i gang, oppmoda Eramet sin fagforeiningsleiar Jens Jensen under et folkemøte i Sauda i januar ifølge Ryfylke, lokalavis for Sauda 30. januar 2009. Etter stemninga å dømme var dei aller fleste av dei rundt 60-70 frammøtte i salen enige med han. Folkemøtet blei arrangert av Noregs vassdrags- og energidirektorat (NVE) og Statens forureiningstilsyn (SFT), som i november mottok søknad frå Statkraft og Eramet for bygging og drift

av eit gasskraftverk inne på smelteverksområdet i Sauda. Kraftverket skal produsere kraft av damp frå smelteverket. I staden for å brenna CO-gassen over fabrikkataka, er planen å flytta denne brennprosessen innomhus. Dampen som bli produsert går deretter gjennom ein dampturbin og produserer kraft. Både utslepp av CO og NOx vil gå ned. Sistnemnde kanskje så mykje som med 20-30 prosent.

www.fkra.no

God mat

begynner med godt fôr

Felleskjøpet Rogaland Agder

VÅRT FELLESKJØP!

Hvordan oppnå økt verdiskapning ?

Seminar 26.3.09:

Intellektuell kapital v/ Bjørn Bugge, BI
Motivasjon v/ Linda Hagen, Seniorrådgiver

Radisson SAS Royal Hotel—Stavanger

www.spinnakeralliance.com

Konsulentbyrået
Spinnaker Alliance AS

Vi leverer konsulenttenester til olje og energi-bransjen, tradisjonell industri og offentlige etater. Våre kjerneområder er ledelse, endringsledelse og strategiske anskaffelser. Vi leverer også kurs og seminarer knyttet til våre kjerneområder i samarbeid med landets ledende foredragsholdere.

På våre hjemmesider www.spinnakeralliance.com kan du lese mer om vårt kursprogram, våre konsulenter, samt ledige stillinger.

Påmelding gjøres enkelt på våre hjemmesider, eller til kurs@spinnakeralliance.com.

Kontakt oss på telefon 46 82 84 80 for spørsmål.

Urolig for fremtiden?

Har du revurdert ditt sponsorbudsjett?

Spør oss om et uforpliktende tilbud, du vil få en positiv overraskelse

- flere har spart opp til 40%

Når lego blir alvor

Små hender jobber ivrig med å få på plass legobiter og ledninger. Resultatet skal bli en dataprogrammert robot som skal manøvreres gjennom en labyrint, for så å slå til en ball. Dette er hverdagen til TeknoLab-elever ved Røyneberg skole i Sola.

Tekst: Elianne Strøm
Foto: Haagen Tangen Eriksen/
BITMAP

Rommet er fullt av 6.-klassinger fra Grannes skole som i dag har fått låne TeknoLab'en på Røyneberg skole. De har nemlig ikke en selv, men håper å få en snart. Daniel og Erik lytter ivrig, sammen med sine klassekamerater, når Erik Jåtten nøye forklarer hva som skal skje.

Jåtten er formann i Stiftelsen Teknolab og inspektør på Røyneberg skole. Han forklarer at etableringen av TeknoLab har gitt utrolig mye, både til lærere, foreldre og ikke minst elevene.

- Eleven skal selv være i sentrum for læringsprosessen, og ikke en passiv deltaker slik undervisningen i norsk skole tradisjonelt har vært lagt opp, sier han.

Den første TeknoLab'en så dagens lys på Madlavoll skole i Stavanger i 2005. Bakgrunnen for etableringen av en TeknoLab var et ønske fra foreldrene om å bidra til å heve kvaliteten på undervisningen til elevene innen realfag.

- Målsetningen var å gi elevene optimale muligheter for optimal læring, ved at skolen tok i bruk nye og mer moderne undervisningsverktøy, forklarer Jåtten, og forklarer videre:

- Et annet viktig poeng ved etableringen av TeknoLab'en var at foreldrene i sterkere grad enn tidligere kunne bidra med sin kompetanse, slik nettopp innføringen av kunnskapsløftet forutsetter.

**GI DEM ET PROBLEM Å LØSE,
I STEDET FOR ET SVAR Å HUSKE**
Den grunnleggende tanken bak en

TeknoLab er at elevene skal få aktiv læring. En TeknoLab består derfor av undervisningsutstyr som gjør at elevene kan få prøve ut prinsipper og ideer innen teknologi, matematikk, mekanikk, design, data, elektronikk osv. En TeknoLab skal gi økt grad av såkalt individuelt tilpasset undervisning, som kanskje er den utfordringen som flest skoler i dag sliter med å innfri. Hver elev skal ut ifra sine ressurser og sin kunnskap inspireres til å utforske problemstillinger innenfor realfag og teknologi. Ved å ha en TeknoLab på

skolen får lærerne og elevene tilgang til hjelpemidler som muliggjør en aktiv læringsprosess.

På spørsmålet om hvorfor lego er valgt som "byggesten", svarer Jåtten at de fleste barn har erfaring med lego og derfor

kan forholde seg lettere til instruksjonene. Selv om guttene vanligvis bygger roboter og romskip, mens jentene er opptatt med å bygge stall til ponnien, er prinsippet det samme forklarer han.

- Ved bruk av lego kan vi enkelt koble teori og praksis, noe som er en av tankene bak prosjektet sier han.

Han tror at når dette blir satt inn i en pedagogisk sammenheng med klare læringsmål, vil dette gi elevene mulighet til å jobbe praktisk samtidig som de utvikler en dypere forståelse av teorien.

FIRST LEGO LEAGUE

Ikke helt tilfeldig er likevel lego-valget. Alle elevene på 6. trinn er hvert år med i den verdensomspennende konkurransen First Lego League. Konkurransen går av stabelen i september-november, og elevene jobber i team for å løse oppgaven før

de møtes til en regional finale. Vinnerne går videre til den skandinaviske finalen, hvor vinnerne går videre i den Europeiske osv. I fjor var hele 500 barn fra Rogaland med og hadde dermed størst deltakelse i Skandinavia.

- Røyneberg skole har deltatt i First Lego League helt siden 2003. De tre siste årene har vi vunnet den lokale fylkesfinalen og deltatt i den skandinaviske med en sjetteplass som beste plassering, sier Jåtten stolt.

TeknoLab er et prosjekt der skole,

Daniel og Erik fra sjette klasse på Grannes skole hører godt etter når Erik Jåtten forklarer hvordan roboten bygges.

hjem, næringsliv og kommune kan samle alle gode krefter, og i samarbeid gjennomføre en unik satsning på barn og ungdom. Ikke minst viser undersøkelser at TeknoLab vekker interesse for ingeniørfaget, særlig blant jenter.

- Det er ikke nødvendigvis slik at vi håper at alle skal bli ingeniører, sier Jåtten, men at det gir motivasjon til realfagene er flott. Målet med TeknoLab er også å gjøre dem i stand til å ta bevisste valg. Innsatsen må ligge i grunnskolen. Når de er kommet til videregående, er det

KUNNSKAPSLØFTET

Kunnskapsløftet er den nye reformen i grunnskolen og videregående opplæring. Reformen fører til en rekke endringer i skolens innhold, struktur og organisering fra første trinn i grunnskolen til siste trinn i videregående opplæring. Reformen startet i august 2006 og omfatter fra høsten 2007 elevene på 1. – 10. trinn i grunnskolen og på første og andre trinn i videregående opplæring.

Målet for Kunnskapsløftet er at alle elever skal utvikle grunnleggende ferdigheter og kompetanse for å kunne ta aktivt del i kunnskapssamfunnet. Norsk skole er en inkluderende skole der det skal være plass for alle. Alle skal få de samme mulighetene til å utvikle sine evner. Kunnskapsløftet skal bidra til å sikre tilpasset opplæring for alle elever og legge økt vekt på læring.

for sent for mange. De har allerede tatt et valg, sier han.

Jåtten har selv skrevet en mastergradsoppgave om dette, og den viser at arbeidsmetodikken brukt i en TeknoLab har effekt hos både jenter og gutter. Men effekten er større for guttene enn jentene. Han forklarer:

- For eksempel andelen elever som kunne tenke seg en jobb der matematikk var viktig, var 21 prosent for gutter og 13 prosent for jenter som ikke hadde deltatt i et opplegg rundt TeknoLab-metodikken. For elever som hadde deltatt var andelen som ønsket en jobb der matematikk var viktig 27 prosent for guttene og 32 prosent for jentene. Jåtten kan fortelle oss at ved Brandeis University i USA er det dokumentert at jenter som har vært med i et strukturert opplegg rundt First Lego League har seks ganger så stor sjanse for å velge et ingeniørfag som sitt major, enn jenter som ikke har deltatt.

Amalie og Malene fra sjette klasse på Grannes skole i full konsentrasjon med legobitene.

FLERE SKOLER VIL HA TEKNO LAB

Suksessen på Madlavoll har ført til at flere skoler vil følge etter. I dag er 34 skoler i Rogaland med, og med 31 skoler i kø, er det ingen tvil om at prosjektet er vellykket. Styret og medlemmene i TeknoLab jobber med å etablere nye nettverk i næringslivet i håp om støtte.

-En TeknoLab krever en del utstyr, og prosjektet har kun vært mulig å gjen-

nomføre på grunn av velvilje fra det lokale næringsliv. For at flest mulig skoler skal få sin egen TeknoLab, er det viktig at så mange bedrifter som mulig er med og bidrar til finansieringen. Vi jobber nå med å få vise oss fram til flere bedrifter og håper vi kan fortsette å skape engasjement, sier Jåtten.

Alle grunnskolene i regionen kan bli medlem, og medlemskapet gir rett til

aktiv deltakelse i videreutviklingen av prosjektet. Det er videre mulig å søke støtte til etablering av TeknoLab ved egen skole gjennom medlemskapet i TeknoLab.

- Alle kan bli medlem i prosjektet vårt. Vi stiller imidlertid krav om at skolen vil gjøre de nødvendige tiltak for å tilrettelegge for at utstyret blir tatt i bruk. Her har rektor, lærere og foreldre alle et medansvar.

ostehuset

“Var det et bra kick-off, da?” “Ja, maten var fantastisk!”

Vi er sikre på at dine møter har innhold av ypperste kvalitet. God mat gjør likevel det meste mer spiselig. Ostehuset lager hver dag mat til næringsliv og offentlige instanser, i tillegg til private selskaper, konfirmasjoner, brylluper osv. Vi setter vår ære i å levere gode smaker på en hyggelig og profesjonell måte. Dere kan velge mellom fingermat, tapas, ostebord, diverse buffeter tilpasset sesong og selskapsmenyer. Vi leverer og går – eller kommer

med kokk og servitør og fikser alt. Det blir slik du vil ha det. Se ostehuset.no og klikk deg inn på “Mat ut av huset”.

Vil dere heller komme til oss?

Vi minner om Ostevippen i Klubbegaten med plass til 12 personer, og foreslår businessfrokost i Ryfylkegata. I øst leier vi også ut lokaler på kveldstid – med plass til fra 40 til 80 personer.

Klubbegaten 3 i sentrum – Ryfylkegata 30 i østre bydel
Telefon 51 86 40 10 post@ostehuset.no / www.ostehuset.no

MASKINENTREPRENØR

51 44 40 00

Entreprenørarbeid - Graving - Transport - Rivningsarbeid - Prosjektering
- Sprengning - Salg av matjord - Salg av grus og pukk

T. STANGELAND MASKIN A/S - Entreprenør med sentral godkjenning
Postboks 21, 4064 Stavanger, Tlf. 51 44 40 00, Fax. 51 44 40 01 - post@tsmaskin.no - tsmaskin.no

ADVOKATFIRMAET
STEENSTRUP STORDRANGE

Spisskompetanse på forretningsjuss, skatt og transaksjoner.

... og alt annet som du kan forvente av et av Norges største, landsdekkende advokatfirmaer.

Les mer om oss på www.steenstrup.no

Luramyrveien 79 - Forus
Postboks 8073, 4068 Stavanger
Tlf +47 51 63 64 80 Faks: +47 51 63 64 81

Svake språkkunnskaper

Nye tall viser at de dårlige engelskkunnskapene i næringslivet går utover verdiskapningen. Bedrifter taper kontrakter, mister salg og får feilleveranser på grunn av elendige ferdigheter i fremmedspråk. Det har imidlertid de ansatte i SKAGEN Fondene gjort noe med. Språk-kurs til de ansatte ble svaret.

Tekst: Trude Refvem Hembre
Foto: Philip Tornes/BITMAP

- SKAGEN Fondene er i dag en skandinavisk fondsleverandør med økende fotfeste i et Europa uten grenser. Det har derfor vært nødvendig å heve språkkompetansen til de ansatte, sier lederen for kompetanse og HR, Mette Helgevold Årstad. Over en tredel av forvaltningskapitalen til SKAGEN Fondene kommer fra utenlandske kunder.

ENGELSK SOM ARBEIDSSPRÅK

Våren 2007 inngikk selskapet et samarbeid med Universitetet i Stavanger (UiS) om kurs i "Business English Language Training" for ansatte.

- Nøyaktighet i utsagn er viktig i vår bransje. Kravene til rådgivning er høye også i utlandet, og da kreves det ofte språkkunnskaper utover grunnskole og videregående, sier Helgevold Årstad og legger til: Med tanke på at vi også i løpet av 2010 skal etablere oss i UK vil utviklingen internt gå mot engelsk som arbeidsspråk. Kurset går over tre samlinger, med to dager undervisning hver gang.

Kurset er skreddersydd for bedriften,

... men SKAGEN Fondene gjør noe med det

Linn Eriksen (t.v.) og Kirsti Randa Kolnes hos SKAGEN Fondene.

og har tatt utgangspunkt i kommunikasjon som de allerede har med sine kunder, leverandører og samarbeidspartnere. Fram til nå har halvparten av alle ansatte i Norge gjennomført kurset og har gitt strålende tilbakemeldinger.

- De ansatte framhever at dette har vært nyttig lærdom, sier Mette Helgevold Årstad.

MOBILITETSRAPPORT 2008-2009

ANSA, Samskipnaden for norske studenter i utlandet, la fram sin mobilitetsrapport i januar 2009. Mobilitetsundersøkelsen kartlegger hvorfor studenter som er i gang med en søknadsprosess til utlandet, ender opp med å velge bort utenlandsstudier. Rapporten viser en utføring i antallet norske studenter som tar en hel akademisk grad i utlandet i studieåret 08/09. I skoleåret

07/08 var antallet helgrads studenter på sitt laveste nivå på ti år.

FÆRRE STUDERER I UTLANDET

Spørreundersøkelsen som ANSA foretok i desember 2008, tok for seg et tilfeldig utvalg personer som hadde innhentet informasjon om studier i utlandet ved ANSAs informasjonssenter siste året. Studentene ble spurt om de hadde begynt på studiene som planlagt og bedt om å oppgi grunn dersom de ikke hadde gjort det. 355 personer fullførte undersøkelsen, og de viktigste årsakene til at ønsket om utenlandsopphold ikke ble realisert var: "Vanskelig å organisere", "vanskelig å finne informasjon om utdanning i utlandet" samt "synes det ble for dyrt". 50 % av de som ønsket å studere i Frankrike oppga språk som en hovedhindring, mot kun 4 % av de som ønsket seg til

svekker verdiskapningen

engelskspråklige land.

I 2009 er det 11.225 norske helgrads-studenter i utlandet.

ANSA-president Anders Fjelland Bentsen, sier det finnes flere undersøkelser som viser at næringslivet svikter pga for dårlig språk- og kulturkompetanse. Nedgangen i antall studenter som tar hel gradsutdannelse i utlandet tror han skyldes at myndighetene har prioritert korte utvekslingsopphold i sine tildelinger.

EU BEKREFTER PROBLEMET

Europakommisjonen har undersøkt språkferdighetene til næringslivet i 29 europeiske land (ELAN-undersøkelsen). ELAN-prosjektet tok sikte på å måle hvilken innvirkning språkkunnskap har på internasjonal handel. Undersøkelsen tyder på at norske og svenske bedrifter sliter mer med språk og kulturforskjeller

enn bedrifter i andre land. 195 av 2.000 selskaper som var med i undersøkelsen mener de har mistet kontrakter på en verdi på opptil 25 millioner euro på grunn av dårlige språkferdigheter. EU-rapporten viser til at det er gode muligheter for små og mellomstore bedrifter til å øke eksporten hvis de investerer mer i språk.

Flere studier har vist at europeiske selskaper mister forretningsmuligheter på grunn av manglende kunnskaper i fremmedspråk, særlig i nye og yngre markeder. EU-kommisjonen har bestemt å sette i gang tiltak som hjelper europeiske bedrifter i å forbedre språkkompetansen. Første steget i prosessen er en kartlegging av europeiske bedrifters språkbehov.

TAPER PENGER

Nasjonalt senter for fremmedspråk i opplæringen arbeider for at fremmedspråk-

opplæringen får høy kvalitet og at Norge blir et land med høy kompetanse i fremmedspråk. Daglig leder Johanne Ostad ved Fremmedspråksenteret i Halden forteller til Rosenkilden at de har utført en undersøkelse som viser det samme som EU-kommisjonens ELAN-undersøkelse, nemlig at bedriftene taper på å ikke ha gode nok kunnskaper i fremmedspråk.

- Dette kan måles konkret i penger. Næringslivet har ofte gode nok språkkunnskaper omkring sitt selskap og sine produkter, men mangler trening i den sosiale omgangen: Hvilke tema kan og bør en snakke om, hvordan bør en te og kle seg? På områder som dette feiler vi ofte, sier Johanne Ostad

Hun poengterer at det kan være en så enkel ting at nordmenn som deltar på seminarer og konferanser, ikke har gode nok til å kommunisere på et fremmed språk. Dermed blir den sosiale omgangen ofte problemet, og dette handler blant annet om kulturforståelse.

- Nordmenn har rett og slett for dårlig språkkunnskap og spørsmålet blir hva næringslivet vil gjøre med dette.

Og hva er ditt svar?

- Vi må fokusere på krav om fremmedspråk i rekrutteringen. Det er viktig å rekruttere folk med riktig språkkompetanse, påpeker Ostad.

TROR VI ER FLINKE I ENGELSK

Glenn Ole Hellekjær har doktorgrad i engelsk og arbeider ved Universitetet i Oslo (UiO). Han har i en undersøkelse på oppdrag av Fremmedspråksenteret i 2007 vist at norsk næringsliv har stort behov for medarbeidere med gode kunnskaper i engelsk og andre fremmedspråk. Hellekjær undersøkte språkkunnskapene i 664 norske bedrifter: 302 eksport- og 362 importbedrifter.

- 95 % av næringslivet bruker engelsk i jobbsammenheng, sier han, men mange bedrifter mangler ansatte som behersker engelsk godt nok. Mange blir isolert på konferanser og mestrer ikke salg og markedsføring på fremmedspråk. Satt på spissen kan en si at språk forsømmes i utdanning av ingeniører og økonomer. Engelsk svikter kvalitativt, og fremmedspråk svikter generelt, påpeker Hellekjær. De viktigste resultatene fra undersøkelsen er ifølge Hellekjær at nordmenn tror de er mye flinkere i engelsk enn de faktisk er.

Hva må så til?

- Næringslivet må bli oppmerksom på de behov de har i rekrutteringen. Ta språk alvorlig, er rådet fra filologen. Han tilføyer

at NHO mener næringslivet underkom-muniserer behovet for språkkunnskap ved ansettelser. Hellekjær mener det er viktig å få frem at ingeniør- og økonom-utdanningene har et ansvar for å skolere sine studenter i språkene de vil få behov for.

- Vestlandet som har så stor eksportandel merker derfor spesielt dette behovet, avslutter Hellekjær.

Knut Andreas Grimstad, undervisningsleder ved Institutt for litteratur, områdestudier og europeiske språk ved Universitetet i Oslo (UiO), bekrefter at manglende språkkunnskaper er et økende problem i næringslivet, ja i samfunnslivet i det hele tatt.

- UiO fortsetter å satse på etter- og videreutdanning innen de mest aktuelle språkfagene fordi vi så tydelig ser behovet, sier Grimstad. Som førsteamanuensis i polsk, mener han at også slaviske språk (f.eks. russisk, tjekkisk, serbisk-bosnisk-kroatisk) er verdt å satse på, ikke minst med tanke på den store arbeidsinnvandringen fra det tidligere Øst-Europa, særlig Polen.

SPRÅK ÅPNER DØRER

Norske ledere i eksportbedrifter har opplevd ulike problemer på grunn av manglende ferdigheter i engelsk. Her er noen av resultatene fra undersøkelsen i regi av Fremmedspråksenteret:

- Nesten 30 prosent hadde unnlatt å oppsøke markeder.
- 40 prosent hadde ikke klart å konversere i sosiale sammenhenger.
- Over 40 prosent hadde unnlatt å følge opp nettverk.
- 55 prosent hadde fornærmet kunder.
- 45 prosent hadde fått feilleveranser.
- Nesten 40 prosent hadde tapt kontrakter.

Hellekjær mener at noe av det mest oppsiktsvekkende ved disse svarene er at like mange som svarte ja, svarer at de er usikre på hvilke konsekvenser de manglende språkferdighetene har. Antagelig er de negative konsekvensene større enn det som kommer frem, påpeker Hellekjær. Han er også opptatt av den manglende kulturforståelsen som følger med dårlige språkkunnskaper.

- Jeg tror norske bedrifter har mye å hente ved å ha et mer profesjonelt forhold til språk, bruke kurs for å bedre de ansattes ferdigheter både i språk og kultur i landene de handler med.

SVEKKET KONKURRANSEEVNE

Administrerende direktør i Oslo Handelskammer, Lars Kåre Legernes, bekrefter også påstanden om at norske bedrifter taper penger fordi vi har for dårlig kompetanse i fremmedspråk. Legernes er bekymret for næringslivets konkurranseevne på sikt. Han deltar i et europeisk forum (The European Business

Forum on Multilingualism) som har kartlagt hvordan språk påvirker konkurransekraften. Ifølge den siste rapporten fra EU-kommisjonen på Lisboa-strategien må EU fortsette prosessen med å påvirke kompetanseheving innen fremmedspråk for å lykkes i framtiden. Her er det å påvirke SMB til å satse på språkferdigheter svært viktig.

Legernes forteller at bare 3 % av høyskolestudenter studerer et fremmedspråk. Stortinget vedtok høsten 2008 å kun kreve et obligatorisk fremmedspråk i videregående, nemlig engelsk. Norge er det eneste landet i Europa som bare krever ett språk.

- Dette er skandaløst og her burde næringslivet aksjonert, mener handelskammerdirektøren og sier:

Næringslivet bør bruke ressurser på å påvirke myndigheter til å tilrettelegge for at flere velger å satse på språk. Det har i de siste årene vært stort fokus på at ungdom må velge naturvitenskapelige fag, og dette har gått på bekostning av språkfag. Ungdom vil ikke velge såkalte "nerdefag". Næringslivet må ta ansvar for å motivere og belønne unge som velger språkfag.

- Ta et konkret eksempel hvor en norsk bedrift leverer et tilbud til en spansk bedrift og en tysk bedrift leverer et litt dårligere tilbud til den spanske bedriften, men på spansk og ikke engelsk. Hvem tror du får leveransen, spør han engasjert. Svaret gir seg selv.

SPRÅKTILBUD I STAVANGER-REGIONEN

Det finnes en rekke virksomheter som

tilbyr språkundervisning, bl.a.:
Universitetet i Stavanger: www.uis.no
Handelshøyskolen BI: www.bi.no
Utdanningshuset (Sonans Privatgymnas): www.utdanningshuset.no
Folkeuniversitetet: www.furogaland.no
Aof: www.aof.no
Norsk-Fransk Kultursenter, www.france.no
Italiaeksperten Luca Usai: www.italiaeksperten.no

ET GODT SPRÅK ER NØKKELEN TIL SUKSESS

Næringsforeningens INN Service Center (International Network of Norway) tilbyr kurs for expats, utlendinger som er på oppdrag for sitt selskap i Stavanger-regionen. Leder for INN, Inger Tone Ødegård sier denne gruppen er verdifull og bidrar til å skape en attraktiv region.

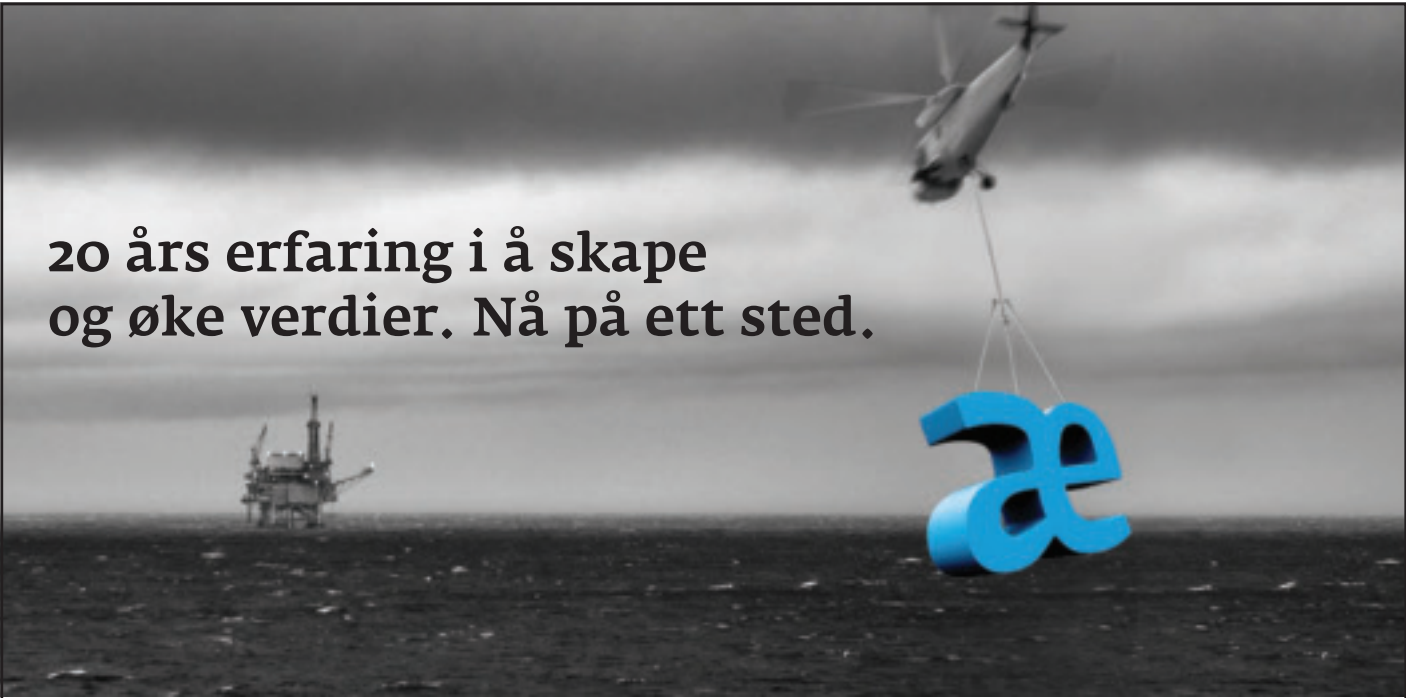
- At vi har en flerkulturell kompetanse er en styrke. Utlendinger som kommer hit for å jobbe har en annen kultur og språkkompetanse som næringslivet har behov for, sier Ødegård.

Dårlig språk gir dårlig business

Dette er tittelen på et seminar i Næringsforeningen 23. april i år.

Vi vil her ta utgangspunkt i påstanden om at norsk næringsliv sakker akterut i forhold til språkkunnskaper. Globale studier og et raskt økende internasjonalt næringsliv krever gode språkkunnskaper. Hvordan er vår region rustet til å møte økt internasjonal konkurranse, og hva skal til på kort og lengre sikt for å møte internasjonale språkferdigheter og kommunikasjonsformer spør vi. En av foredragsholderne er regiondirektør Hallvard Ween i NHO Rogaland. Ween sier at NHO har saken på dagsorden.

- Språk er mye mer enn ord, språk henger sammen med kulturforståelse. Vi har et globalt arbeidsmarked og må derfor kommunisere på fremmede språk både når vi skal ut i verden og når vi får utlendinger hit. Det er viktig å kunne språk og ha kulturforståelse i vår grenseløse verden, sier Ween.

20 års erfaring i å skape
og øke verdier. Nå på ett sted.

add energy
power to perform

Vestdrill AS, Novatech AS, Upstream Management AS, Wellflow Dynamics AS, Forus Beredskap AS, Falcon Ocean AS og Penta Management AS har gått sammen til ett selskap: **add energy group**.

Sagt med andre ord: Det beste av norsk olje- og gasskompetanse – samlet på ett sted.

Til våre kontorer i Stavanger og Oslo trenger vi sivilingeniører, ingeniører og fagpersonell.

Les mer om oss og om stillingene på addenergy.no

Alle fordelene med å ikke bruke flybelte

NYHET Videokonferanser er ikke lenger hva de var. Datamatrix lanserer nå **Telepresence**. Det betyr at virtuelle møter heretter blir som å møtes ansikt-til-ansikt. En demonstrasjon kan ordnes hvis du **ringer 23 03 59 30**. Vink farvel til alle flyreisene!

 DATAMATRIX
Empowering Communication

Energi, mat og det gode liv er temafavoritter for Expo

Næringsforeningen er, sammen med andre gode krefter, i full gang med kartlegge grunnlaget for en søknad om å arrangere en verdensutstilling/Expo i Stavanger-regionen. Initiativet er så langt møtt med mye begeistring, noe skepsis og ørlite granne vantro.

Å avvikle et Expo i vårt eget nærområde vil utvilsomt være en krevende affære. Vi snakker om i størrelsesorden 4-5 millioner besøkende innenfor en begrenset tidsperiode. Dette gjør det nødvendig å gjennomføre en omfattende opprustning og utvidelse av veinett, jernbane, øvrig kollektivtilbud, overnattingstilbud og utstillingsområder. Et slikt løft må tas av lokale myndigheter og staten i fellesskap.

En Expo i Stavanger vil i tillegg forutsette at befolkningen i regionen stiller opp i entusiastisk dugnad, slik at de besøkende opplever både byen og oss som bor her som åpne og gjestfrie.

Selv om en slik oppgradering av infrastrukturen vil være krevende, er mulighetene for internasjonal profilering, nyskaping og nye forretningsmuligheter tilsvarende store. Derfor er også konkurransen om å få tildelte Expo knallhard. En av de aller viktigste forutsetningene for å nå opp i konkurransen er å presentere et tema som oppleves som relevant, viktig og tidsriktig internasjonalt. Stavanger må med andre ord "treffe planken" med valget av tema hvis byen skal ha noen forhåpninger om å bli vertskap for en verdensutstilling.

Rosenkilden har på dette grunnlaget bedt et knippe sentrale personer om innspill til tema for en verdensutstilling i Stavanger-regionen.

Expo

Verdensutstilling (også kalt Expo) er fellesbetegnelse på store internasjonale utstillinger som er holdt ulike steder i verden siden 1889 i Paris. Eiffeltårnet ble bygd for denne anledningen.

Regnes som olympiske leker innen økonomi, forskning og teknologi.

Det er organet BIE (Bureau International des Expositions) som avgjør hvem som får arrangere Expo. Norge er blant medlemslandene i BIE.

Det finnes ulike kategorier verdensutstillinger. Den mest omfattende, universelle, varianten, og den mindre omfattende tematiske varianten. Det er denne Stavanger vurderer å søke. En Expo vil normalt pågå i en periode mellom tre og seks måneder.

Hva er ditt forslag til tema for Expo i Stavanger?

JOSTEIN SOLAND

Administrerende direktør
Næringsforeningen i Stavanger-regionen

- Hovedtema bør være mat og energi. Dette er områder hvor vi i dag har spisskompetanse. En verdensutstilling i regionen vil være en ypperlig anledning til å rette oppmerksomheten mot etiske dilemmaer på området. Kampen om proteinene blir stadig tøffere. Vi må blant annet spørre oss om den knappe ressursen proteiner skal brukes som drivstoff for maskiner i den vestlige verden, eller som mat for underernærte mennesker i den fattige delen av verden.

KJELL URSIN-SMITH

Adm.dir
ONS

- Vi må fronte de områdene der vi er gode: Energi og mat. De fleste vet vi er sterke innen olje gass og vannkraft, men det skjer også mye spennende innen vind-, bølge- og tidevannskraft. Regionen vår er kjent for å være et godt vertskap, og en Expo vil være en ypperlig anledning til å fronte norsk matkultur på sitt beste.

ASLAUG MIKKELSEN

Rektor
Universitetet i Stavanger

- Bærekraftig energisustainable energy!

ELISABETH LÆRDAL SKULAND

Reiselivsdirektør
Region Stavanger BA

- Mat, energi og koblinger mellom disse. Det hadde vært spennende å rette et særlig fokus mot kampen om proteinene, og fordelingen av energi og proteiner mellom de rike og de fattige delene av verden.

EINAR RISA

Tidl. klubbleder ved Rosenberg Verft
(nå Bergen Group Rosenberg)

- Havet. Som transportvei, som ressursskilde for mat, som arena for utvinning av olje, gass og mineraler. Havet som tema vil videre åpne for å løfte fram vindkraft til havs, og havets plass i bildekunst, teater og film!

LAURITZ HANSEN

Daglig leder
Skagen Brygge Hotell

- Temaet bør rettes inn mot hvordan leve det gode liv. Helse, kultur, gastronomi og et bærekraftig miljø. Kort sagt: LOOKING FOR LIFE- det gode liv satt i system!

Reidar Hellisen fortalte de frammøtte bl.a. om hvilke vinåpnere som var "lov" og hvilke som er fyfy. Foto: Rachel Ketelaars

Craig Whitson fortalte om amerikanske vineres særpreg.

Det var fullt i Rosenkildehuset da Næringsforeningen arrangerte sitt tredje Stjernetreff 29. januar.

Stjernetreffene er et initiativ fra Næringsforeningens ressursgruppe for gründere, og det er lagt vekt på tid til mingling, erfaringsutveksling og nettverksbygging. Dette Stjernetreffet ble arrangert i samarbeid med ressursgrup-

pen NORAM (Norsk Amerikanske forbindelser) og bød på både mingling, mat og vinsmaking. Det var også representanter fra American Chamber of Commerce til stede.

To kunstnere på hver sine områder delte sine kunnskaper om det å opptre som profesjonell forretningsaktør med glass i hånden. Skikk og bruk-spesialist Reidar Helliesen snakket om små og

viktige finesser rundt blant annet skjenking og vinglassets beskaftenhet.

Mat- og vin-kunstner Craig Whitson foredro om amerikanske viner, deres særtrekk og kvaliteter. Craigs berømte chilligryte ble servert ved ankomst.

Neste Stjernetreff er 5. mars og 7. mai. Les mer om Stjernetreffene på Næringsforeningen sine hjemmesider (møteoversikt).

Velkommen på seminar:

Nytt særpreget hotell i indre havn i Østhusvik.
Kun 30 minutter med bil fra Stavanger.

FJORDBRIS HOTELL
ØSTHUSVIK

www.fjordbris.no - tlf. 51 72 41 72 mob.90 87 67 07

Renhold slik du vil ha det!

Vi har gjort et lite navneskifte.
Renhold & Konsulent-service AS
er forenklet til R & K Service AS.

R & K Service tilbyr store og små renholdspakker tilpasset varierte behov. Felles for alle oppdrag er at du får forventet kvalitet – og vel så det – til riktig pris.

R & K Service tilbyr løsninger for:

- Små og store kontorbygg
- Institusjoner
- Sykehjem
- Hotell og overnattingssteder

Kvalabergveien 21, 4016 Stavanger
Telefon 51 90 50 00
Telefaks 51 90 50 09
E-post: post@rk-service.no
www.rk-service.no

STEDET FOR JUBILEER, BRYLLUP, KONFIRMASJONER OG ANDRE STORE BEGIVENHETER

Rosenkildehuset

et annerledes tilbud til ditt arrangement

i av byen

www.stavanger-chamber.no

**Kreativitet er en
viktig energikilde**

Our creative energy: Som energiselskap står vi foran mange utfordringer. Men løsningene finner vi ofte i vår egen kreativitet. I TOTAL vet vi at morgendagens løsninger vil være et resultat av vår evne til å tenke annerledes – i dag. Derfor er vår kreativitet en viktig ressurs.

Vi har stor tro på vår framtidige rolle som en viktig energiaktør i Norge. TOTAL er kontinuerlig på jakt etter nye krefter. Les mer på **www.total.no**

Our Creative Energy

TOTAL E&P NORGE AS har i mer enn 40 år vært en av de aller største aktørene på norsk sokkel. Vi står for 14 prosent av TOTAL-gruppens samlede olje- og gassproduksjon. TOTAL-gruppen er verdens fjerde største olje- og gasselskap, med virksomhet i 130 land.

Egersund Sea Service AS

Dugnadsarbeid er en velkjent øvelse i regionen. Den har i høy grad forgreninger også til Egersund- og Dalane-regionen. Et illustrerende eksempel er Egersund Sea Service AS, en interesseorganisasjon som skal markedsføre havnen i Egersund. Den ble etablert i 1991 og består av 28 bedrifter som i det vesentlige leverer tjenester i tilknytning til havnen og det maritime markedet.

Tekst: Egil Rugland

Kolbjørn Rogstad fra medlemsbedriften Tess Egersund, er styreleder i selskapet. Det er et dugnadsverv som ruller blant medlemmene. Sekretariatet ligger under Nærings sjefen i Dalane med Valentin Svelland som daglig leder.

Egersund havn har stor betydning for næringslivet i Egersund og er i stor grad avhengig av aktiviteten i fiskeribransjen.

- Havnen er selve livsnerven i regionen, sier Kolbjørn Rogstad. Det er derfor viktig for vår region å styrke betydningen av

havnen i nærings- og utviklingssammenheng. Det er en av grunnene til at vi også har med medlemmer som ikke hører til i fiskeriindustrien.

Egersund Sea Service har gode relasjoner til Egersund kommune:

- Vi arbeider tett med kommunen og på regionalt nivå er vi for tiden med på en ny strategisk næringsplan som også omfatter det tidligere havneområdet. Vi er også i tett dia-

Kolbjørn Rogstad

log med havnemyndighetene i saker som er relevante for oss, sier Rogstad.

I den senere tid har både Egersund Sea Service og de kommunale organer vært opptatt av forskjellsbehandlingen når det gjelder NOX-avgiften.

NOX-AVGIFT

- Regjeringen har valgt å innføre NOX-avgift for fiskeriflåten. Det betyr at fiskeribåtene ikke kommer til Egersund med fangst, men de drar i stedet til Danmark som har helt andre regler for NOX-utslipp. Dette er en avgift som rammer Egersund havn og som har gitt nedgang i fiskemottaket til havnen.

- Det er bakgrunnen for at vi nylig var med i en delegasjon fra Egersund under

ledelse av ordføreren for å legge frem vårt syn for Stortinget og finansdepartementet.

Egersund Sea Service er med på å profilere Egersund havn i forskjellige sammenhenger og er med på en årlig fellesstand for Egersund havn på Nor-Fishing-messen i Trondheim og DanFish i Ålborg.

- Hva betyr havnen for næringsutvikling i Egersund/Dalane-regionen?

- Havnen er veldig viktig del av næringsutviklingen. Den har kort innseiling med bare ti minutters innseiling fra det åpne havet, nærhet til kontinentet, og båtene kan få den service de måtte ønske rundt havnen. Det er store ledige næringsarealer tilgjengelig.

FAGDAG

Hver høst arrangerer Egersund Sea Service en fagdag. I år var tema Egersund havn og næringsutvikling.

- En av utfordringene er å samle næringslivet i Egersund i en næringsforening, sier Rogstad.

På et møte i regi ordfører Terje Jørgensen i Eigersund kommune var også administrerende direktør Jostein Soland i Næringsforeningen i Stavanger-regionen til stede. Han fremhevet viktigheten av å være representert i regionale nettverk.

- I etterkant av møtet bestemte vi oss for å bli medlem av Næringsforeningen, sier Rogstad. Medlemskapet gir oss muligheter til å komme inn et nettverk som går utover kommunegrensene, og vi

har også et ønske om å komme med i en undergruppe i foreningen.

Selv om primæroppgavene for Egersund Sea Service ligger i Egersund- og Dalane-regionen er det viktig å få impulser fra et nettverk som har vist å ha stor betydning for næringsutvikling.

- Hvilken rolle kan Egersund Sea Service spille for næringsutviklingen i Egersund og Dalane?

- Vi kan påvirke både kommunen og havnemyndighetene til å legge forholdene til rette for ny næringsutvikling. Vi har en region med nærhet til Stavanger med gode samferdselsforbindelser via E-39 og jernbanen. Vi har en naturlig havn med nye næringsarealer, et rimelig boligmarked med spennende arbeidsplasser og

et trygt lokalmiljø med rikt foreningsliv. Mye ligger til rette for videre utvikling i Egersund, men det er klart at vi ikke er begeistret for at ferjeforbindelsen med Danmark ble flyttet til Risavika, sier Rogstad.

- Det er også spennende planer om nyetableringer. Det er innledet et samarbeid mellom entreprenørfirmaet Garpestad & Bertelsen og Seabrokers om utbygging av Eigestad næringspark ved Krossmoen. Det er store ambisjoner for området som er større enn industriområdet på Skurve i Gjesdal.

- Eigersund er en offensiv kommune, og det satses hardt på å utvikle nye næringsområder og regulering av nye boligområder. Det er en ny giv i kommunen. Det er planer for ny virksomhet på havneområdet på Hovland, og det er mer på gang, understreker Rogstad.

BOMPENGER KOMMER

Det har vært en opprivende diskusjon om forslaget om å innføre bompenger i Sør-Rogaland.

- Den saken er gått gjennom i de fire Dalane-kommunene og fylkeskommunen. Nå er det opp til Løvebakken å bestemme. For oss er dette et nødvendig onde for å få til noe

bedre innen samferdsel. Når Stavanger-regionen som er langt større enn oss har innført bompenger, har vi nesten ikke noe valg, sier Rogstad.

- Synet på Stavanger-regionen?
- Det er en region som har fått til mye med bakgrunn i oljevirksomheten med mange nyetableringer i industri og næringsliv. Det eneste som regionen mangler er ledige arealer. Det har vi til gjengjeld i Egersund og Dalane, sier Rogstad med en klar invitt til resten av regionen.

SAMARBEID

- Hva kan Egersund og Dalane tjene på et samarbeid med Stavanger-regionen?

- Samarbeid er et min mening fruktbart i de fleste tilfeller, sier Kolbjørn Rogstad. Stavanger-regionen har mye kompetanse som vi kan få glede av, og vår region har kompetanse som Stavanger-regionen kan få glede av. Et tettere samarbeid kan også være veien å gå for å få mer ut av potten av samferdselspengene.

Kaupanes. Foto: egersund byutvikling.

Medlemmene merker finanskrisen

Næringsforeningens siste medlemsundersøkelse viser at bedriftene i regionen merker finanskrisen godt. Dessuten er regjeringens tiltakspakke i januar mottatt med moderat entusiasme. 60 prosent av bedriftene svarte at de ikke ville ha nytte av den.

Undersøkelsen ble riktignok foretatt før regjeringen la fram bank- og finanspakken 8. februar. Derfor var det nok ikke rart at det særlig var tre virkemidler bedriftene mente ikke var godt nok ivarettet i tiltakspakken. Det ble forventet lavere bedriftsbeskatning, sikrere tilgang til lån og midlertidig momsreduksjon.

De såkalte Bank-pakke 2 har blitt rela-

tivt godt mottatt, og rammen på hundre milliarder er nok større enn hva de fleste hadde ventet. Spørsmålet er om den er egnet til å skape mer optimisme blant selskapene fordi tilgangen til kapital bedres.

I månedsskiftet november/ desember svarte 22,2 prosent av Næringsforeningens medlemsbedrifter at de forventet nedbemanning som følge av finanskrisen. Rundt to måneder senere, viser tall fra Næringsforeningen at frykten for nedbemanning har økt til å omfatte 40,7 prosent.

Et annet funn i undersøkelsen er at 65 prosent av bedriftene ikke vet om fylket

eller kommunene har iverksatt lokale tiltak for å få næringslivet på rett kjøl. Det kan tyde på at kommunikasjonen mellom næringslivet og kommunene/fylkeskommunene ikke er god nok.

Også næringsforeningene i Tromsø, Trondheim, Bergen, Kristiansand og Oslo stilte medlemmene de samme spørsmålene. Bare sju prosent av de 1.644 bedriftene som svarte sa at de var upåvirket av krisen. De største utfordringene ser ut til å være mangel på tilgjengelige oppdrag og at oppdragsgivere kansellerer inngåtte oppdrag.

Pål Jacob Jacobsen

Stavanger-regionens Europakontor
pal@onemarket.be
www.one-market.org

Generasjonsskifte i EU

Tidligere i vinter var jeg på en lunsjdebatt der seks menn i 60-årsalderen diskuterte den økonomiske krisen.

I spørsmålsrunden etterpå fikk de følgende spørsmål fra en kvinnelig journalist: "Eldre menn i grå dresser har skapt krisen og diskuterer nå krisen – kommer de samme menn i grå dress også til å få oss ut av krisen?"

Spørsmålet var ikke helt snilt, og den spanske kommisjonæren for økonomiske spørsmål, Joaquin Almunia, svarte raskt og sint: "Ja, det gjør vi". Generalsekretæren i Den europeiske fagbevegelsen, John Monks, var klokere og forsto at spørsmålet både var alvorlig ment og hadde flere dimensjoner enn alder og kjønn. Han mente at det allerede var nye ledere på gang, og brukte president Barack Obama og bundeskansler Angela Merkel som gode eksempler.

Han kunne kanskje også nevnt president Sarkozy som både har ungdommelig energi og tenker nytt, både i Frankrike og for EU.

På åpningen av EUs Sustainable Energy Week i Brussel kom de fleste talerne inn på Obama – som forbilde og samtidig som signal på at nå kommer den grønne innovasjonen i USA og konkurrerer ut de sterke europeerne.

2009 kan bli et generasjonsskifte i Brussel. I mai velges 785

nye parlamentarikere til det stadig viktigere Europaparlamentet. Kommer økonomiske og klimatiske kriser til å endre sammen-setningen og aldersfordelingen? Blir det flere kvinner og innvan-drere i Europaparlamentet?

Til høsten skal så Europakommisjonen byttes ut. Mange, med president Barroso i spissen, prøver å klamre seg fast, mens andre vet at deres tid er ute eller at regjeringen hjemme har byttet farge og vil ha en av sine.

Vi i Brussel håper på nytt blod – en sterkere leder og flere kommisjonærer av Andris Piebalgs (energi) og Meglena Kunevas (forbruker) kaliber. Noen ungdommer får nok ikke disse job-bene, men man kan vel håpe på litt mer synlighet og færre grå dresser.

Generasjonsskifte er lett å snakke om, men vanskelig i prak-sis når demografien signaliserer høyere pensjonsalder og den økonomiske krisen har tært på våre sparepenger, og holder oss lenger i jobb.

Men i paneldebattene i Brussel, Stavanger og andre steder bør vi kunne rydde plass til nytt blod.

Husk søndagsmiddag
hver søndag
fra kl 13 – 17!

VI LAGER EN UNIK RAMME RUNDT DITT ARRANGEMENT

Utstein Kloster Hotell gir deg en hyggelig og profesjonell ramme rundt kurset og konferansen! Enten du skal ha et dagmøte eller trenger overnatting, står våre velutstyrte, lyse og fine konferanserom til din disposisjon. Vi gir deg god, personlig service, og våre menyer bygger på førsteklasses lokale råvarer. Velkommen!

UTSTEIN KLOSTER HOTELL, 4156 MOSTERØY
TLF. 51 72 01 00. E-post: post@utsteinklosterhotell.no

Utstein Kloster Hotell™

Om å stikke seg fram

- Kvinner får mye lettere kjæft, og ofte massive negative tilbakemeldinger fra sitt nærmiljø etter å ha stilt opp i mediene. Og folk blir langt raskere irritert på kvinner i det offentlige rom, sier kommentator Elin Ørjasæter i E24. Hun vet hva hun snakker om, hun stikker seg frem i mediene. Ofte. Og det får konsekvenser.

E24, 18.januar 2009

Lysende kultursponsing i 2009

Rogaland Teater AS har inngått samarbeidsavtale med Lyse AS. Avtalen har en ramme på 1,5 millioner kroner og gjelder for 2009. Om bakgrunnen for engasjementet, har Lyse AS følgende kommentar: - Rogaland Teater er et av de ledene teatrene i Norge. Teatret representerer nyskaping og har gjennom de siste årene vist at de tør gå nye veier i å tiltrekke seg publikum og tilby gode kulturopplevelser på flere scener i byen, sier markedsdirektør Grethe Høiland. - Vi startet en dialog med teatret i forbindelse med lys- og strømforsyning til Stavanger2008-prosjektet «Eventyr i landskap» på Lundsneset. Erfaringen derfra og som hovedsponsor for Stavanger2008 gjør at vi ønsker å satse videre på kultur.

Rogalands Avis 20. januar 2009

Gammelt nytt

- Statistikk er nyttig, men det er gammelt nytt. Det er de dagsaktuelle problemstillingene vi får beskrevet som må veilede oss slik at vi treffer tiltak som virker.

Finansminister Kristin Halvorsen til ABC nyheter.no 22. januar 2009

Skrik - 2009

- Man skal ikke glemme at den største angsten i kunstlivet er å framstå som dum. Noe en hel rekke aktører i kunstlivet profitterer aktivt på ved å dytte middelmådige teoretiske referanser ned i halsen på folk. - Og den veldige vendingen mot det teoretiske tror jeg skyldtes en hel gruppe middelmådige billedkunstnere og akademikere som ikke hadde annet å komme opp med enn å sitere andres referanser.

Billedkunstneren Bjarne Melgaard til Klassekampen 6. februar 2009

På jakt etter ståsted

Stavanger famler etter et nytt ståsted. Både næringslivstopper og politikere leter etter strategien som kan bringe regionen i front for hele energisektoren - ikke bare den fos-sile. Oslo har fått et forsprang innen fornybar energi, Trondheim innen teknologi og ber-

genseerne ypper seg visst de også. Stavanger Expo i 2017 eller 2020 bør stå i den fornybare energiens tegn.

Leder i Rogalands Avis 28. januar 2009

Barn før i tiden

Barna nå for tiden er tyranner. De trosser sine foreldre, hiver maten i seg og tyranniserer sine lærere.

Sokrates, (470 - 399 f.Kr), gresk filosof

Lokalt engasjement

Dalane Tidende har vært fylt av leserbrev de siste ukene. Enkelte dager har vi brukt både tre og fire sider på meninger fra leserne. Det er helt bevisst fra vår side. Det er alltid kjekt med lokalt engasjement. I et levende lokalsamfunn er det viktig at innbyggerne bryr seg og er opptatt av det som skjer rundt seg, både av små og større saker, ris eller ros. Men noen saker engasjerer mer enn andre. Den siste tida er det bomsaken som har stått øverst i lokale diskusjonsfora.

Leder i Dalane Tidende 23. januar 2009

Når fokus dreies

Direktoratet legger til grunn at søknaden ikke er god nok og at prisen er for høy. Direktoratet velger da å se bort fra 16 års drift uten en eneste anmerkning fra tilsynsmyndighetene. Tvert imot har Dreieskjevå fått ros for måten de arbeider med ungdom med store atferdsvansker på. Hva har endret seg? Svaret er ansvar og pris. Tidligere garanterte staten for eventuelle underskudd. Et overskudd ble tilbakebetalt. Dette er prisen vi betaler når omsorg settes ut på anbud.

Leder i Sandnesposten 15. januar 2009

Framtid for kommunestyra?

Inntrykket frå lokalpolitikken i Ryfylke er at kommunestyra fyrst og fremst er eit sand-påstrøingsorgan. Kommunestyret har ennå ei rolle å spela som endeleg vedtaksorgan. Derfor har dette organet framleis ei framtid. Me etterlyser fyrst og fremst ein debatt om korleis kommunestyret kan få meir å seia og igjen bli eit viktig politisk organ.

Leder i Strandbuen 28. januar 2009

Litteraturredabatt

Jeg takler dårlig norsklærere som bukker og tar meg i hånden.

Erlend Loe (1969 -) norsk forfatter

Hva med et fantasidepartement?

Fantasi er vel så viktig som kunnskaper.

Albert Einstein (1879 - 1955), tysk-sveitsisk fysiker

Støtte kun til bioenegibruk

I fjor delte Innovasjon Norge ut nær 50 millioner kroner i støtte frå bioenergiprogrammet, og nesten alt gjekk til å støtte bygging av nye fyringsanlegg. Sjølve produksjonen av flis eller anna trevirke til bioenergibruk får i dag ingen støtte. - Vi vil ikkje utelukke ein eller annan form for støtte til produksjon, men vi

ser det som klart viktigast å auke etterspørselen etter bioenergi. Når etterspørselen går opp, vil det også dannast ein marknad for flis. Det vil vere rart å putte inn statsstøtte i den produksjonen som alt går for fullt, seier koordinator for bioenergiprogrammet i Innovasjon Norge, Trond Hammeren. Eit av anlegga som fekk støtte i fjor var Bio Dalane i Eigersund som fekk 3,5 millionar kroner til eit 2,6 GWhs flisfyringsanlegg som snart er klar for opning.

Nationen 30.januar 2009

Spredningsareale

Det er med penger som med møkk - de gjør bare nytte for seg når de blir spredd.

Francis Bacon (1561 - 1626), engelsk statsmann og filosof.

Ufattelig nytt fra Davos

One supplier in the aviation industry told of being unable to close a deal: A government export-credit agency had guaranteed the buyer's loan, but the bank refused to accept the guarantee, even though it was from a government entity!

Kenneth S. Rogoff, professor Harvard University, blogg i New York Times 30. januar 2009

Litteraturredabatt

Det blir hevda at litteratur som set problem under debatt, blir fort forelda. Med tanke på problema skulle eg ønske det var sant.

Arnlfot Eggen, (1923 -) norsk forfatter

Krise

I mange dager levde vi bare på mat og vann.

Ernest Hemingway (1899 - 1961), amerikansk forfatter

Interne og eksterne perverteringer

Men innen det enkelte styringssystem og mellom disse kan det den ideelle virkemåten undergraves, ved såkalte interne og eksterne perverteringer. Eksempler på det første er når partiene slutter å opponere mot hverandre, tidligere konkurrenter i markedet danner monopol, eller byråkratiet opptre med egen agenda. Eksempler på det andre kan være når politikere gir særfordeler til bestemte bedrifter, økonomiske aktører er bakmenn i demokratiske organer, eller etaten kun lytter til utvalgte grupperinger.

Knud Knudsen, professor i sosiologi UiS, i kronikk i SA 27. januar 2009.

Ittepå-debatten

Kommunens Ittepå-sjef, Rolf Norås, sa at etterbruken av 2008 er mye mer enn dette fondet.

Vi må ha mer å skryte av enn disse 18 millionene. Norges Bank-bygget, det nye konserthuset, kjøpet av Tou og ikke minst det internasjonale nettverket 2008 har etablert. Dette Ittepå-fondet er langt fra alt vi sitter igjen med, sa Norås.

SA fra debattmøte på Tou 1. februar 2009

Bjørn Kvalsvik Nicolaysen

Bjørn Kvalsvik Nicolaysen har arbeidd ved Universitetet i Bergen og Université March Bloch i Strasbourg. Han arbeidde 1996-98 med kunst- og kulturformidling ved HiS og har vore professor i lesevitenskap ved Universitetet i Stavanger (tidl. HiS) sidan 2002. M.a. leiar for mastergradsprogrammet i lesevitenskap og Literacy Studies.

Skiljemerke: Utdanning og ulikskap

Her i landet er vi flinke til å peike på, jamvel å kritisere, at vi er eit egalitært samfunn. Like fullt har den eine undersøkinga etter den andre, både nasjonalt og internasjonalt, vist at det blir større og større skilnad mellom skuleelevar – i prestasjonar og i gjennomføringsevne. Kor lenge kan samfunn og næringsliv leve med så ujamn fordeling av sentrale kunnskapar og dugleikar?

Det mest merkverdige ved dette problemet er at så få har undersøkt det vitskapleg, trass i at det jamleg kjem fram meir og meir materiale. Det er framleis slik at ein av dei viktigaste avhandlingane om emnet er Stavanger-professor Knud Knudsens avhandling frå 1986 om "Ulikhet i grunnskolen", der han mellom anna peika på den rolla ei tiltakande teoretisering av faga hadde for å gje elevar ulike vilkår.

Min beste skulekamerat og granne i oppvoksteren var slett ingen teoretikar. Men han var god sportsmann og hadde eit ufateteleg godt handlag i sløyden, forutan at han var uovertruffen i planteikning. Han hadde òg eit slag intuitiv forståing av matematikk, utan at han treivst med regelbundne oppstillingar av reknestykke. Han fullførde med naud og neppe folkeskulen, det var alt – men vart etter kvart snikkarmeistar i Husmorvinduet. Der er han blitt føregangsmann for ny design, og er respektert av alle. I dag er han vel så god teoretikar, det vil seie systematisk tenkjar, som nokon, og dei lærarane som terroriserte oss ved å gjere narr av honom for at han skreiv klønete og klussa det til med norskleksene, står i dag for meg som uendeleg låttelege og tilbakeståande.

Anne Lise Høstmark Tarrou, no professor emerita (pensjonert med institusjonelle rettar) ved Høgskulen i Akershus, leverte gjennom 1990-talet ei rad avhandlingar om kva skiljande rolle norskfaget hadde i yrkesopplæringa, både i yrkesfagleg studieretning og yrkesfaglærar-utdanninga. Fleire av arbeida hennar er publiserte på fransk, tysk og engelsk. Ho påviste systematisk at norskfaget er eitt av dei, kanskje dét, mest skiljande faga i skulen, det faget der elevar framfor alle andre stader oppdagar at dei anten høyrer til ein stad, eller bør kjenne seg utskilde, ekskluderte.

Alle har vi vel opplevd styngtet av raudblyanten på eitt eller anna stadium av utdanninga. Poenget for Høstmark Tarrou er ikkje at det blir stilt krav til endring, for det er del av all utdanning, men at det tvert om er slik at individet blir oppfordra til å bli konforme med ei oppfatning om danning – ikkje i visse sjikt av samfunnet, men i staden i høve til visse oppfatningar hos lærarane om kva som er danning. Ofte på den måten at desse dannelseskrava ikkje lenger korresponderer med noko reelt i den sosiale verda. Her har norskfaget ein sentral funksjon: Det heilt fiktive verdsbiletet som blir forma i norskfaget, blir halde vedlike og pressa inn over jamleg nye generasjonar elevar. Og fungerer dermed som eit instrument til å skilje mellom dei som kan forholde seg til og kan analysere dette verdsbiletet, og dei som står heilt framande for det.

Det er mogleg språkfag generelt fungerer slik. Nyare undersøkingar av bruken av engelsk i undervisninga ved Bedriftsøkonomisk Institutt i Oslo, har vist at engelsk brukt av nordmenn fort blir eit forenkla, men forvanskande substrat av det folk innbiller seg er god (nok) engelsk. Her er altså store mulegheiter for at vi usynleg utviklar sterke skiljemerke mellom dei som kjenner seg frie i språkbruken, og dei som ikkje gjer det. Og ingen stortingsmeldingar om språk, kultur eller opplæring tek opp dette problemet, som kanskje er ein av dei viktigaste grunnane til at ein tredjedel av vidaregåande-elevane droppar ut av skulegangen. Før eller sidan vil skilja mellom folk reflektere seg i kompetanseforhold og sosiale forhold i næringslivet. Kven har eigenleg ansvar for å ta opp slike spørsmål – alle andre enn kvar og ein av oss?

Sønsteby samlet fullt hus

Krigshelten Gunnar Sønsteby holdt foredrag for et fullsatt Rosenkildehus da han gjestet Næringsforeningen 21. januar. Norges høyest dekorerte borger er som kjent bokaktuell, og på møtet i Næringsforeningen fortalte han på sitt sedvanlige lavmælte vis om dramatiske hendelser under motstandskampen.

Spesielt framhevet han det utrolige ved at en liten nasjon med tre millioner mennesker kunne være med å påvirke utviklingen av en verdenskrig. England var som kjent avhengig av utstyr fra USA

- spesielt drivstoff. Sønsteby brukte mye tid på påpeke at det var den norske handelsflåten tankskip som gjorde jobben.

Sønsteby hevdet bestemt at hans erfaringer kunne overføres til dagens bedriftsledere. Et usedvanlig lydhørt publikum fikk følgende melding fra "Kjakan":

– Hardt arbeid og informasjon er det viktigste. Under krigen måtte vi ha god etterretning for å kjenne vår fiende. For næringslivet gjelder det samme. En bedrift trenger god informasjon om sine

konkurrenter. Jeg skapte et stort nettverk under krigen, og det samme trengs for enhver bedrift, sa han.

Etter foredraget fikk publikum anledning til å stille spørsmål som Sønsteby besvarte utfyllende. Sjelden har det vært så stille på et møte i Næringsforeningen, og ingen - Sønsteby inkludert - viste tegn på å ville gå hjem.

Gunnar Sønsteby samlet 120 deltakere til et spesielt møte i Rosenkildehuset.
Foto: Henrik Ihme

Nye medlemmer

Flere nye bedrifter har meldt seg inn i Næringsforeningen siden 18 januar 2009. Her er de nye bedriftene som er kommet inn som medlemmer;

DALANE OPPLEVELSER

K. Lund Offshore
Norcon A/S
Sandnes Brygge
Vivaldi Personell Holding As

Stavanger Offshore Tekniske Skole - SOTS
Oilfield Technology Group AS
Senter For Tilpasset Opplæring AS
Hinna Fysioterapi AS
Hathon Holding AS
NESPRESSO Business Coffee Solutions
Tificate.Com
Rødknappen Barnehage
Innowind DA

Otra Norge
Sterling White Halibut AS
Stavanger Sport
Eime AS
Byggefirma Vinje & Thorsen AS
Kielland AS
ADB Systems
Utsikten Hotell
Aggreko Norway AS

Rasmus Kvassheim

EXPO 2017 - en fantastisk mulighet for regionen!

Hvem har bedre forutsetninger enn oss rogalandinger til å innta posisjonen som energihovedstad? Og dersom det finnes andre med bedre forutsetninger, hva er i så fall deres fortrinn?

Bevisstheten rundt vårt felles miljøansvar og utfordringene knyttet til miljøvennlig fornybar energi, tiltar heldigvis med betydelig styrke i samfunnet. De siste ukers debattinnlegg i Stavanger Aftenblad fra representanter i StatoilHydro, Norske Shell, Lyse, UiS og IRIS, er med på å bevisstgjøre oss på morgendagens utfordringer. Vi vet at fossil brensel vil dominere som energibærer i lang tid framover, og at dette gir oss et tiltakende miljøproblem.

Vi har et felles ansvar for å ivareta miljøet på best mulig måte, og det i seg selv forplikter satsing på fornybar energi.

KUNDENS ANSVAR

Når privat- og bedriftskunder av Lyse Energi revurderer sitt kundeforhold, gjør de det i dag nærmest utelukkende ut fra pris på tjenestene og et ønske om å knytte seg til den leverandøren som er billigst. Kanskje miljøbevisstheten om noen år vil være på et vesentlig høyere nivå, både faglig og holdningsmessig. Det betyr i enkelthet at leverandørene da vil bli stilt ovenfor betydelige nye forventninger og krav fra kundene. Miljøklassifisering av energileverandørene vil bli en realitet, da vi i framtiden ikke vil identifisere oss med aktører som ikke tar miljøet på alvor.

På samme måte vil alle eiendommer, først næringseiendommer deretter boliger, allerede i løpet av ett par år, bli energiklassifisert slik at kjøperne skal kunne orientere seg bedre om eiendommens energikvalitet og de framtidige drift- og energikostnader som venter nye eiere.

MOTPOLEN OSLO-REGIONEN

Vesentlig takket være oljeinntektene har vi bygget vår økonomiske velstand. Det gir oss et meget godt grunnlag til både å videreutvikle oss faglig innen fornybar energi, og til å ta de nødvendige økonomiske løft som skal til for å realisere kongstanke om energihovedstad for Stavanger-regionen.

En av våre regionale motpoler er Oslo-regionen, som i dag består av 57 kommuner. Den ledes av byrådsleder Erling Lae i Oslo kommune, og har som mål å øke konkurranseevnen i forhold til andre europeiske storbyregioner. Så langt har de lyktes, og den sørligste kommunen Halden kommune er faktisk fortsatt deltaker og medlem av regionen.

EXPO 2008 i Zaragoza sist sommer hvor "Vann" var temaet, hadde et innhold og omfang som også bør være innenfor realistiske rammer for oss. EXPO 2017 med temaet Energi, vil kunne gi oss en fantastisk mulighet til å videreutvikle vår kompetanse innen energi med vektlegging på miljøvennlig fornybar energi. Dette vil på sikt åpne for nye interessante forretningsområder.

Vi takker ungdommene Inger Lise Aarrestad og Line Grønhaug fra Melvær & Lien for et meget tidsriktig og godt initiativ, og håper at vi sammen nytter tiden fram til søknadsfristen utløper i 2012 på en god og offensiv måte.

Dersom Stavanger-regionen vil, så har vi gode muligheter til å vinne frem i kappløpet om temautstillingen EXPO 2017.

Men kan vi?

Rasmus Kvassheim

Petroleum Technology Company
- we deliver

1% = 340 milliarder kroner..

...spør oss om hvordan

Petroleum Technology Company AS
Slettestrandveien 13
4032 Stavanger
www.ptc.as

Hovedsponsor:

Stort kvalitetsløft innen atfføring

EQUASS er den første kvalitetsstandard på velferdsområdet. Standarden brer nå om seg over hele Europa, og flere atfføringsbedrifter har nå sertifisert seg i forhold til standarden, melder NHOs daglige nyhetsbrev på nettet 3. februar 2009. Det er et paradoks at man i forhold til behandling av mennesker verken har hatt noen tradisjon eller verktøy for å dokumentere et minstemål av kvalitet. Men dette verktøyet har vi nå, sier direktør Johan-Martin Leikvoll i Atfføringsbedriftene i NHO Service. EQUASS er det første kvalitetssikringssystemet som fokuserer på kvalitet i mellommenneskelige prosesser. Det er den europeiske paraplyorganisasjonen for rehabilitering (EPR) som administrerer EQUASS, og standarden er utviklet med støtte fra EU og i samarbeid med brukerorganisasjoner, arbeidsgiver og arbeidstakerorganisasjoner.

Miljøtoget går fra norske bedrifter

Kina skal stå for tidenes største satsing på fornybar energi og miljøteknologi frem mot 2020, med investeringer for rundt 1.000 milliarder kroner årlig, ifølge en ny rapport fra WWF og Innovasjon Norge. Men få norske bedrifter har posisjonert seg i Kina, og de norske førende bedriftene innen fornybar energi som Statkraft, REC og Statoil/Hydro satser ikke der.

Rapporten "Prepared to ride the Green Dragon?" hevder at Norge er i ferd med å gå glipp av en fantastisk mulighet til å utvikle betydelige bedrifter innen "Clean Tech". Rapporten bruker norske bedrifter som undersøkelsesmateriale, heter det i en omtale på <http://www.eksportaktuelt.no/> som publiseres av Innovasjon Norge.

1,3 milliarder kroner i investeringsstøtte til Skanled-prosjektet

Det planlagte gassrøret fra Kårstø, rundt kysten av Sørlandet, til Grenland og videre til Polen kan få milliarder i investeringsstøtte fra EU, skriver Haugesunds Avis 30. januar. Dette skal komme fram i EU-kommisjonens forslag til krisepakke. Ifølge hjemmesiden til Norges EU-delegasjon vil EU bruke mer enn fem milliarder til satsing på en storstilt energi- og bredbåndsutbygging. 1,3 milliarder av disse er altså tiltenkt Skanled-prosjektet. Ifølge nettsidene til Norges

EU-delegasjon skal den storstilte investeringen i gassrør være en reaksjon på den nylig inntrufne konflikten mellom Russland og Ukraina. En rekke EU-land ble rammet da Russland ved nyttår kuttet gassleveransen til EU gjennom Ukraina. Totalt vil hele Skanled-anlegget koste rundt 10 milliarder kroner. Før krisepakken kan realiseres må den vedtas av alle EUs medlemsland og Europaparlamentet.

IT-avdeling Ønskes kjøpt

www.hesbynett.no
tlf: 51 53 20 53

Hesbynett drifter og utvikler IT-løsninger for bedrifter. Vår driftsavdeling sørger for en kostnadseffektiv og stabil it-drift, vi har dyktige konsulenter og et supert supportapparat.

Vi overtar gjerne ansatte: Vi tilbyr et sosialt og faglig sterkt miljø, utfordrende oppgaver og god opplæring. Ta kontakt med Trond Furenes på tlf 98 22 89 00 for en uforpliktende samtale - enten du har en IT-avdeling eller er en IT-avdeling.

HESBYNETT

**Din lokale kompetansepartner:
Revisjon. Virksomhetsutvikling.
Internkontroll. Skatt og avgift.***

PricewaterhouseCoopers, Pb 1508, 5505 Haugesund
PricewaterhouseCoopers, Pb 8017, 4068 Stavanger
www.pwc.no - 02316

*connectedthinking

PRICEWATERHOUSECOOPERS

Møter i Næringsforeningen mars 2009

03.03.09

Hvordan står det til med din internasjonale medarbeider?

Dato: tirsdag 03.03.2009 Kl.

11:00 - Kl. 15:30

Sted: Rosenkildehuset

Et seminar med faglig påfyll for ledere og HR-avdelinger som skal følge opp alt fra regelverk til trivsel på en flerkulturell arbeidsplass.

05.03.09

Stjernetreff

Dato: torsdag 05.03.2009 Kl.

18:00 - Kl. 21:00

Sted: Hall Toll

Stjernetreffene er et initiativ fra Næringsforeningens ressursgruppe for gründere, og det er lagt vekt på tid til mingling, erfaringsutveksling og nettverksbygging blandt deltakerne.

Kveldens foredragsholder: Johan H. Andresen

06.03.09

Ingen vei utenom nedbemanning? Hvordan gå fram?

Dato: fredag 06.03.2009 Kl. 11:00 - Kl. 13:00

Sted: Rosenkildehuset

Finanskrisen og tilbakeslaget i økonomien gjør omstilling, nedbemanning og permitteringer uunngåelig for mange. Hvordan gjennomføre slike prosesser på en ryddig måte og hvordan bidra til god karriereplanlegging for de ansatte?

10.03.09

Er Stavanger en universitetsby med studentappell?

Dato: tirsdag 10.03.2009 Kl.

19:00 - Kl. 21:00

Sted: Folken

Er Stavanger en kjedelig by for studenter å bo og leve i, og hva skal i så fall til for å gjøre sentrum til et sted med "student-appell"?

I likhet med næringslivet opplever Universitetet i Stavanger (UiS) hard konkurranse om de beste hodene. Stavanger som en ung universitetsby har på flere områder et godt kultur- og velferdstilbud. Samtidig er det åpenbart rom for forbedringer, og konkurransen fra andre universitetsbyer er knallhard. Derfor utfordrer vi næringslivet, lokale myndigheter og UiS til å tilkjennegi hvordan de vil bidra til å gjøre Stavanger til en enda mer attraktiv studentby.

11.03.09

Fotball og finans - med Åge Hareide

Dato: onsdag 11.03.2009

Kl. 18:30 - Kl. 21:00

Sted: Rosenkildehuset

12.03.09 08:00

Næringslivsdagen på BI Stavanger

Dato: torsdag 12.03.2009

Kl. 08:00 - Kl. 16:00

Sted: BI Stavanger

Næringslivsdagen (NLD), er et årlig arrangement, tilrettelagt av studentsamfunnet BIS. Formålet med NLD, er å skape en møteplass, hvor studenter får muligheten til å møte næringslivet. NLD dagen 12 mars 09 har tema "Endringsprosesser - evnen til å tilpasse seg". Dette er et svært aktuelt tema og det vil være spennende foredragsholdere i forhold til tema.

16.03.09

Likheter og ulikheter mellom bergensere og siddiser

Dato: mandag 16.03.2009

Kl. 18:00 - Kl. 20:00

Sted: Rosenkildehuset

Hvilke muligheter ligger i en sterk vestlandsregion, og på hvilke områder kan næringslivet i de to regionene samarbeide? Byene er opptatt av å ta posisjoner hver for seg, men hva med å ta disse posisjonene sammen? På dette møtet blir det både skjemt og alvor. Vi

ønsker å fokusere på likheter og ulikheter mellom de to folkeslagene, og foredragsholdere med talegavene i orden vil sette disse spørsmålene på spissen.

Foredragsholdere:

Herman Friele m.fl

17.03.09

Varehandelseminar

Dato: tirsdag 17.03.2009

Kl. 17:00 - Kl. 19:30

Sted: Rosenkildehuset

Velkommen til et seminar som tar opp aktuelle tema innen handel og service. Seminaret har fokus på krisen i finansmarkedet, samt søke å kaste lys over beste praksis i varehandelen, servicegraden i varehandelsbransjen, effektiv drift i detaljhandelen samt trender.

Foredragsholdere: Torger Reve og Karin Fevåg Larsen

19.03.09

Serviceforum - Kompetanse for fremtiden

Dato: torsdag 19.03.2009

Kl. 08:00 - Kl. 17:00

Sted: Norsk Hotellhøgskole
Med fokus på "Kompetanse for fremtiden" er føringene lagt for årets Serviceforum-konferanse på Norsk Hotellhøgskole i Stavanger. Konferansen er den 19. i rekken og er et naturlig samlingspunkt for ledere og mellomledere i reiseliv- hotell- og restaurantbransjen. I år samles foredragsrekken under paraplyen "Kompetanse for fremtiden" med spennende foredragsholdere fra blant annet StatoilHydro og Umoe Catering. Tradisjonen tro foregår det faglige på NHS og avsluttes med en bankett på kvelden i Atlantic hall på Radisson SAS Atlantic Hotell. Her vil man sette fokus på lokal mat fra Stavanger-regionen – og menyen vil bestå av "kompetent mat".

24.03.09

Canada as a future business partner

Dato: tirsdag 24.03.2009

Kl. 17:00 - Kl. 19:30

Sted: Rosenkildehuset

Det er nylig inngått en frihandelsavtale mellom Norge og Canada som åpner for nye forretningsmuligheter. Canadas Trade Comissioner David Dix og Canadas Ambassadør i Norge, Jillian Stirk, vil orientere/om samarbeidsmuligheter - både knyttet til forretningsvirksomhet, studier med mer. I tillegg vil det bli korte innlegg ved flere av de canadiske selskapene som er etablert i Stavanger-regionen.

26.03.09

Generalforsamling Det innkalles med dette til ordinær generalforsamling

**torsdag 26. mars 2009, kl. 19:00, i
Rosenkildehuset.**

27.03.09

Lederskolen: Prosjekter og lederskap

Dato: fredag 27.03.2009

Kl. 11:00 - Kl. 13:00

Sted: Rosenkildehuset

Dette seminaret adresserer de spesielle problemer som komplekse og store kapitalkrevende prosjekter har. Gjennomgangen er skreddersydd for de behov bransjen ser, og temaet henvender seg til prosjekteier, kontraktører og andre leverandører av varer og tjenester. Brennpunktet er nettopp saksområder som lederen står overfor i slike prosjekter.

Foredragsholdere: Professor Il Per Willy Hetland og Industrial Advisors Egil Gjesteland og Finn Sandberg

31.03.09 18:00

Kommuneundersøkelsen

Dato: tirsdag 31.03.2009

Kl. 18:00 - Kl. 21:00

Sted: Rosenkildehuset

Er kommunekartet på Jæren modent for å tegnes om? Vil verdiskapingen bli høyere og den politiske gjennomslagskraften større hvis vi organiserer oss på en annen måte? I bestrebelsene på å finne gode svar har vi gitt IRIS (International Research Institute of Stavanger) i oppdrag å utrede fordeler og ulemper ved dagens kommunestruktur på Jæren. På dette møtet blir innholdet i utredningen presentert, og vi inviterer ledende næringsfolk og politikere til å kommentere konklusjonene.

NYTT OM NAVN

Frode Midttun

Daglig leder i
Oktan Apropos

Frode Midttun (45) er ansatt som daglig leder i Oktan Apropos fra januar 2009. Frode har vært ansatt i byrået siden januar 2006. Det siste halvåret som konstituert daglig leder. Han har sin markedsføringsutdannelse fra UiA og UiS, samt tilleggsutdannelse i ledelse fra BI Master of management. Frode kom til Oktan Apropos fra stilling som markedsrådgiver i Pro&Contra. Han har i tillegg jobbet 14 år på kundesiden i SpareBank 1 SR-Bank, Telenor og Sandnes Energi.

Ståle Johan Knutsen

Markedssjef i
InBusiness AS i
Stavanger

Ståle Johan Knutsen (45) er fra 1.2.2009 ansatt som markeds-sjef i InBusiness AS i Stavanger. Ståle kommer fra stillingen salgssjef i Atea/Ementor. Han har lang erfaring fra it-bransjen, blant annet fra Sandnes avdelingen til ComputerLand Norge AS.

Marianne Martens

HMSK rådgiver i
Antenor AS

Marianne Martens er ansatt som HMSK rådgiver i Antenor AS. Marianne kommer fra Scomi Oiltools, og har en bred erfaring fra oljebransjen. Hennes oppgaver i Antenor er å tilpasse og implementere Antenor Management System ® (AMS). I tillegg skal hun bistå og være ansvarlig HMSK representant hos kunder.

Kjell Terje Roverud

Administrerende
direktør i add
safety as

Kjell Terje Roverud er ny administrerende direktør i add safety as. Roverud har vært administrerende direktør for Add upstream siden 2004, og har fra 1. februar i år også blitt administrerende direktør for add safety as. Han har 19 års erfaring fra operative aktiviteter og ledelse innenfor olje- og gass-industrien på norsk sokkel. Kjell Terje avsluttet studier innen økonomi og administrasjon i 1989.

Harald Justnæs

Finansdirektør i add energy group AS

Harald Justnæs er ansatt som finansdirektør i add energy group AS. Justnæs kommer fra stillingen som konsernregnskapssjef i SpareBank 1 SR-Bank. Harald Justnæs har over 17 års erfaring

innen regnskap og finans. Han er utdannet Handelsøkonom fra Oslo Handelshøyskole/ Handelsakademiet og har gjennomført et Master of Management program ved Handelshøyskolen BI.

Maria Klungtveit

Salgssjef for Rica Forum Hotel og Rica Park Hotel Stavanger

Maria Klungtveit (28) er ansatt som salgssjef for Rica Forum Hotel og Rica Park Hotel Stavanger. Klungtveit har Bachelor i hotelledelse ved Norsk Hotellhøgskole i tillegg til utdanning fra

Reiselivsakademiet, MI Stavanger. Hun kommer fra stillingen som daglig leder ved Stavanger Scenedrift AS/Stavangeren, hvor hun har hatt ansvaret for daglig drift, personal, regnskap, budsjettering, markedsføring og salg til bedriftsmarkedet, eventbyråer og produksjonsselskaper. Tidligere har hun også jobbet ved Comfort Hotel Stavanger og Scandic Hotel Stavanger.

Eva Helen Benjaminsen

Salg/markedsføring i Antenor AS

Eva Helen Benjaminsen er ansatt på salg/markedsføring i Antenor AS. Benjaminsen har lang erfaring med salg fra Posten og Storebrand. I Antenor vil Evas oppgaver være å selge Antenor

Management System ® (AMS) til nye potensielle kunder. I tillegg skal hun være med og ivareta eksisterende kunder.

Reid Krohn-Pettersen

Regionssjef ved Proplans hovedkontor i Stavanger

Reid Krohn-Pettersen (41) er ansatt som ny regionssjef ved Proplans hovedkontor i Stavanger. Krohn-Pettersen vil ha ansvaret for konsulent- og salgsavdelingen. Han har sin bakgrunn fra

finansbransjen med en rekke stillinger som leder og rådgiver i selskaper som ACTA, Nordea, Gjensidige NOR og Storebrand. Med autorisasjon som fondsmegler og kapitalforvalter har han også arbeidet som aksjemegler i Nordea og Christiania Securities. Han har både juridisk utdanning fra universitetet i Bergen og økonomiutdanning fra BI.

Maren Mehus

Kjøkkensjef ved Fjordbris Hotell

Maren Mehus (26) startet som kjøkkensjef ved Fjordbris Hotell 1.5.2008. Maren kom hit fra et treårig opphold ved Kronen Gaard i Sandnes hvor hun var ansatt som kokk. Hun har bakgrunn fra bl.a.

Holmenkollen Restaurant i Oslo og Longyearbyen Grill- og Restaurant (Huset) på Svalbard. Mehus har også tilbrakt et lite år ved turiststedet Dunk Island Resort – Queensland, Australia.

Stig H. Christensen

Konsernsjef i add energy group AS

Stig H. Christensen er ansatt som konsernsjef i add energy group AS. Christensen kommer fra stillingen som Finansdirektør (Senior Vice President Finance) i StatoilHydro. Christensen har ti års

erfaring innen oljeservice i henholdsvis Aker as, Transocean ASA og Prosafe ASA. Stig H. Christensen ble årets økonomidirektør i Norge i 2002. Han har en 3-årig Bachelor-grad i økonomi fra University of Birmingham i England og en 2-årig MBA fra Aalborg University i Danmark.

Arve Bue

Seniorrådgiver i SpareBank 1 SR-Bank sin avdeling for Corporate Finance

Arve Bue (33) er ansatt som seniorrådgiver i SpareBank 1 SR-Bank sin avdeling for Corporate Finance. Han er utdannet siviløkonom og statsautorisert revisor. Han har åtte års erfaring fra ulike

områder innenfor Deloitte Audit & Advisory og kommer nå fra stillingen som senior manager. Hovedfokus til avdelingen er relatert til kjøp og salg av virksomheter, emisjoner, verdsettelse og annen finansiell rådgivning. I tillegg driver avdelingen med tilrettelegging av forskjellige typer syndikater og fond.

Alf Gunnar Larsen

HMSK rådgiver i Antenor AS

Alf Gunnar Larsen er ansatt som HMSK rådgiver i Antenor AS. Han kommer fra BIS Industrier, og har over 20 års erfaring fra oljebransjen. Hans oppgaver vil være å tilpasse og implemen-

tere Antenor Management System ® (AMS) til nye kunder. Samt bistå de eksisterende kundene med ulike HMSK tjenester ved behov.

Ellen M. Walvik

Markeds- og HR
Koordinator i add
energy group as

Ellen M. Walvik er
ny markeds- og HR
Koordinator i add
energy group as.
Walvik kommer fra stil-
lingen som sponsorko-
ordinator for Stavanger
2008. Hun har tidligere
hatt stillinger innen

markedsføring, HR, økonomi og administrasjon i Skanem AS, L'Oréal Norway, Song Networks og Stavanger kommune. Ellen M. Walvik har over 10 års erfaring innen marked-, prosjekt- og personalledelse. Hun har en cand.mag.grad med fagene i økonomi og administrasjon, fransk og sosial pedagogikk.

Inger Lise Hidle

Kokk ved
Fjordbris Hotell

Inger Lise Hidle (29) er
ansatt som kokk ved
Fjordbris Hotell fra 1.
februar 2009.
Hit kom hun fra
Sodexho AS hvor hun
har hatt to perioder på
til sammen fire år.
I den første perioden

jobbet hun i kantinen til Laerdal Medical. Nå sist var det for Baker Intec ved Rogaland iPark på Ullandhaug. I mellom disse periodene har hun vært på kjøkken i sykehjem og et lite år som kokk hos Stiftelsen Utstein Kloster.

Størst utenfor Oslo.

PRINTERS

Av alle aktører innen **headhunting** i Bergen, Trondheim og Stavanger er Mosaïque størst!
Vi finner rett kandidat til den ledige jobben, og vi hjelper den erfarne lederen med et jobbskifte.

STEN PÅ STEN.

Mosaïque har hatt sunn vekst siden starten i 2001. Vi har tatt oss tid til å etablere et solid fundament for gradvis utvidelse av virksomheten. Nå er det aller meste på plass, og vi har et klart mål om å bli markedsleder innen våre kjerneområder: Olje & gass, IT, økonomi og ledelse.

HODE FOR HODER.

Vi opererer nok litt annerledes enn våre konkurrenter ved gjennomføringen av hvert oppdrag – det gjelder både metode og kompetanse. Rådgivere med universitetsgrad innen HR-fag får gjennom tette dialoger en dypere forståelse av både arbeidsgivers og kandidatens behov. Vi har rett og slett neser og hoder for headhunting.

GANG PÅ GANG.

Våre kunder kommer igjen – og igjen. Kandidater og arbeidsgivere sier at Mosaïque består av upartiske og dyktige rådgivere, og de anbefaler oss til andre. Kanskje fordi ingen i vår bransje kjenner Stavangerregionen bedre enn oss. Og kanskje fordi vi også har kontaktnett utover i Europa.

Vi er klar for ditt oppdrag – enten du vil ha ny medarbeider eller ny jobb.

MOSAÏQUE Headhunting

EN KLOK INVESTERING

Verksgaten 62, 4013 Stavanger. Telefon 51 85 41 60. E-post: info@mosaique.no • www.mosaique.no

"Mosaïque har rekruttert personell til 1/3 av alle oljeselskaper i distriktet, til dags dato har ingen av disse sluttet. Det mener vi har sammenheng med vår metodikk som kan oppsummeres med samarbeid, grudighet og kvalitet."

Paal Lilleidet
Senior rådgiver

Rosenkilden distribueres til private og offentlige virksomheter på Jæren og i Ryfylke.

Priser 2009: (størrelser angitt med BxH)

Helside: (utfallende) 210x297 mm, 186x270

Halvside: 186x134 mm (ligg.)

Kvartside: 186x65 mm (ligg)

Innstikk: pris etter avtale. Fem prosent rabatt for medlemmer.

Kr. 17.850.-

Kr. 10.500.-

Kr. 5.750.-

For mer informasjon kontakt:

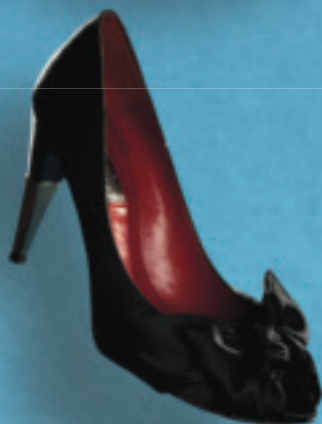
Helge Gunnar Nesse på telefon: 51 51 08 85 eller 952 16 622 eller e-post: nesse@stavanger-chamber.no.

Frist for innlevering av materiell for neste nummer er 16. mars

Trykk: Kai Hansen Trykkeri AS

INGEN MØTER ER LIKE - MEN ALLE ER LIKE VIKTIGE

Om du skal gå, streife, spankulere, spasere, slenge, trampe, svinse, labbe, rusle, tusle, fly, ile, pile, hoppe, løpe eller danse. Stå, henge, myldre, mingle eller vrimle. Som profesjonell kongressarrangør (PCO) fungerer vi både som rådgiver, samarbeidspartner og koordinator for alle typer arrangementer – både før, under og etter. Lang erfaring gjør at du trygt kan legge oppgavene i våre hender.

stavanger forum
www.stavanger-forum.no